

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia. Ehdotetun lain keskeisimpänä tarkoituksena on panna täytäntöön kuljetettavista painelaitteista annettu neuvoston direktiivi. Lakiin otettaisiin myös eräät muut säännökset vaarallisten aineiden kuljetuksessa käytettävistä pakkauksista ja säiliöistä.

Lakiin otettaisiin yleinen säännös vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden turvallisuudesta. Niiden turvallisuus ja vaatimusten mukaisuus varmistettaisiin menettelyissä, joita suorittaisivat pääasiassa viranomaisen tunnustamat tarkastuslaitokset. Tarkastuslaitosten tunnustamiselle asetettaisiin laitoksen luotettavuutta, asiantuntemusta ja riippumattomuutta koskevat edellytykset sekä eräitä muita vastaavallaisia edellytyksiä, joita valvottaisiin myös

jatkossa. Lakiin otettaisiin myös säännökset pakkausten ja säiliöiden markkinavalvonnan keinoista sekä toimenpiteistä, joihin valvonnan yhteydessä voitaisiin ryhtyä.

Lisäksi lakiin otettaisiin säännökset eräistä vaarallisten aineiden kuljetuksen osapuolten velvollisuuksista. Lain valtuussäännökset asetuksen ja muiden oikeussääntöjen antamisesta täydennettäisiin vastaamaan perustuslain vaatimuksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2001. Eräät kuljetettavia painelaitteita koskevat säännökset on kuitenkin tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Vaarallisten aineiden kuljetukset on perinteisesti jaettu kuljetusmuotokohtaisesti tie-, rautatie-, alus- ja ilmakuljetuksiin. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki (719/1994) koskee kaikkia näitä kuljetusmuotoja kuitenkin niin, että aluskuljetuksista laki koskee vain kappaletavaran aluskuljetuksia. Laki sisältää säännökset kuljetusten eri osapuolten keskeisimmistä velvoitteista ja kuljetuksia koskevista vaatimuksista. Lakia täydentävät kuljetusmuotokohtaiset asetukset: asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä (632/1996), asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä (674/1997), asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta kappaleta-

varana aluksessa (666/1998) ja asetus vaarallisten aineiden ilmakuljetuksesta (210/1997). Kuljetusmuotokohtaisten asetusten lisäksi on annettu eräitä muita erityisiä asioita koskevia asetuksia kuten asetus vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien säiliöiden ja pakkausten tarkastuksia suorittavasta tarkastuslaitoksesta (1208/1995) ja asetus vaarallisten aineiden maakuljetusten turvallisuusneuvonantajasta (127/1999). Liikenneministeriö on antanut tie- ja rautatiekuljetuksia koskevat yksityiskohtaiset säännökset. Merenkulkulaitos on puolestaan antanut yksityiskohtaisia määräyksiä kappaletavaran aluskuljetuksista ja Ilmailulaitos ilmakuljetuksista.

Kuljetusmuotokohtaisissa asetuksissa ja niitä yksityiskohtaisemmissa säännöksissä ja määräyksissä asetetaan vaatimuksia siitä, millaisen vaarallisten aineiden kuljetukseen

käytettävän pakkauksen ja säiliön tulee kutakin vaarallista ainetta varten olla. Kuljetukseen käytettäviltä pakkauksilta edellytetään vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi yleensä tyyppihyväksyntää. Säiliön tai sen rakennetyypin tulee puolestaan olla hyväksytty. Suurpakkauksilta ja säiliöiltä edellytetään jatkuvan vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi määräaikaistarkastuksia. Pakkauksilta ja säiliöiltä voidaan edellyttää muitakin tarkastuksia. Edellytettävistä hyväksynnöistä ja tarkastuksista säädetään kuljetusmuotoikohtaisissa asetuksissa sekä yksityiskohtaisesti liikenneministeriön, merenkulklaitoksen ja Ilmailulaitoksen päätöksissä.

Nykyisin turvatekniikan keskus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten tyyppihyväksynnät sekä säiliöiden hyväksynnät ja niiden rakennetyypin hyväksynnät kuljetusmuotoikohtaisen asetuksen nojalla. Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden osalta toimivaltainen viranomainen on säteilyturvakeskus. Vaikka nämä virastot ovat voineet valtuuttaa myös jonkun yhteisön suorittamaan tällaisia hyväksyntöjä, virastot ovat käytännössä itse suorittaneet kaikki hyväksynnät. Pakkauksille ja säiliöille edellytetyt määräaikaistarkastukset ja muut tarkastukset siirrettiin vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettuun lakiin tehdyllä muutoksella (1075/1995) vuonna 1995 radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden tarkastuksia lukuun ottamatta tarkastuslaitosten tehtäviksi. Tarkastuslaitoksille on niitä koskevassa asetuksessa asetettu muun ohessa laitoksen riippumattomuutta, tarkastuslaitteita ja henkilöstön ammattitaitoa koskevia vaatimuksia. Tarkastuslaitoksille antaa toimiluvan turvatekniikan keskus, joka myös valvoo laitosten toimintaa. Lupia on toistaiseksi myönnetty kolme. Tarkastuslaitoksen tarkastusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua turvatekniikan keskukselta.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden hyväksyntöjä sekä eräitä muita vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittava turvatekniikan keskus on turvatekniikan keskukselta annetun lain (1071/1995) mukaan kauppa- ja

teollisuusministeriön alainen virasto, jonka tehtävänä on muun ohessa valvoa teknistä turvallisuutta ja luotettavuutta henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkojen estämiseksi sekä tuotteiden vaatimustenmukaisuutta.

Tehdyn selvityksen (Vaarallisten aineiden kuljetukset 1997, Viisivuotisselvitys; Liikenneministeriön julkaisu 8/99) mukaan vaarallisia aineita kuljetettiin maanteitse 9,6 miljoonaa tonnia, rautateitse 8,4 miljoonaa tonnia, meritse 34,2 miljoonaa tonnia, joista kappalevaran osuus oli 0,5 miljoonaa tonnia, ja ilmateitse 1,4 tuhatta tonnia. Kaikista vaarallisten aineiden kuljetuksista suurin osa oli palavien nesteiden kuljetuksia. Kaasujen osuus oli 4 prosenttia. Yli 90 prosenttia vaarallisten aineiden tiekuljetuksesta suoritettiin säiliöautoilla ja merikuljetuksista lähes 80 prosenttia säiliöaluksilla.

Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevien yksityiskohtaisten säännösten tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus saattaa aiheuttaa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. Vuonna 1997 selvitettiin vaarallisten aineiden tiekuljetuksissa vuosina 1990–1996 sattuneita onnettomuuksia. Saatujen tietojen mukaan kyseisenä aikana sattui 105 onnettomuutta, joista tyypillisimpiä olivat säiliöauton kaatuminen ojaanajon tai muun syyn seurauksena sekä säiliöauton törmääminen toiseen ajoneuvoon. Vaarallinen aine sinänsä ei ole ollut onnettomuuden syytä. Onnettomuuksia oli sattunut eniten öljykuljetusten ja bensiinin kuljetusten yhteydessä. Varsinaisia suuronnettomuuksia ei ollut tapahtunut, vaikka "läheltä piti"-tapauksia oli ollut. Raportin johtopäätöksenä oli, että vaarallisten aineiden tiekuljetusten vaikutukset ympäristöön ja ihmisten terveyteen olivat olleet melko pieniä.

Marraskuussa 1999 voimaan tulleella painelaitelalla (869/1999) ja sen nojalla annetuilla säännöksillä on pantu täytäntöön parlamentin ja neuvoston direktiivi painelaitteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 97/23/EY. Painelaitelaki koskee kiinteitä painelaitteita, mutta ei kuljetettavia painelaitteita, ellei kyse ole laitteen sijoituksesta tai muusta kuin kuljetuskäytöstä. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimialaan kuu-

luvassa painelaitelaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä määritellään painelaitteiden turvallisuudelle asetetut vaatimukset yleisellä tasolla sekä annetaan valvontaviranomaiselle riittävät keinot painelaiteturvallisuuden ylläpitämiseksi. Pinalaitteille säädetty vaatimusten mukaisuus osoitetaan tarkastuslaitosten tekemillä tarkastuksilla ja muilla menettelyillä. Osoituksena vaatimusten mukaisuudesta kiinteisiin painelaitteisiin tulee CE-merkintä. Kauppa- ja teollisuusministeriö nimeää tai tunnustaa ilmoitetun laitoksen, käyttäjien tarkastuslaitoksen ja pätevätilaitoksen. Turvatekniikan keskus hyväksyy hyväksytyn laitoksen ja omatarkastuslaitoksen. Pinalaitteiden markkinavallvonnalla suorittaa turvatekniikan keskus.

1.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaisen lainsäädäntö

Vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevat säännökset perustuvat merkittävilä osin Euroopan yhteisön lainsäädäntöön sekä kansainvälisiin sopimuksiin ja suosituksiin. Tiekuljetuksia koskevat vaarallisten tavaroiden kansainvälisistä tiekuljetuksista tehty eurooppalainen sopimus (SopS 23/1979) ja siihen pohjautuva vaarallisten aineiden tiekuljetuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 94/55/EY, jäljempänä ADR-direktiivi. Kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 5/1985) liitteen B (CIM) liite sisältää vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevat määräykset. Lisäksi rautatiekuljetuksia koskee vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettu neuvoston direktiivi 96/49/EY, jäljempänä RID-direktiivi. Vaarallisten aineiden kappaletavaran kuljetusta aluksissa koskevat säännökset perustuvat ihmishengen turvallisuudesta merellä tehtyyn yleissopimukseen (SopS 11/1981) ja Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa laadittuun vaarallisten aineiden kansainväliseen merenkulkualan kuljetussäännöstöön (IMDG-koodi). Vaarallisten aineiden ilmailukuljetuksia koskevat säännökset perustuvat Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön (ICAO) kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimuksen

(SopS 11/1949) nojalla julkaisemiin teknisiin määräyksiin (ICAO-TI).

Neuvosto on huhtikuussa 1999 hyväksynyt direktiivin 1999/36/EY kuljetettavista painelaitteista. Direktiivi on osittain kiinteitä painelaitteita koskevan direktiivin kaltainen. Kuljetettavia painelaitteita koskeva direktiivi ei kuitenkaan sisällä painelaitteita koskevia olennaisia turvallisuusvaatimuksia, vaan niiden osalta viitataan ADR- ja RID-direktiiveihin. Kuljetettavilla painelaitteilla tarkoitetaan lähinnä kaasujen kuljetukseen käytettäviä astioita ja säiliöitä kuten kaasupulloja, putkiastioita, paineastioita, pullopaketteja ja säiliökontteja sekä säiliövaunun ja säiliöajoneuvon säiliöitä. Kaasut muodostavat vain vähäisen osan kaikista kuljetettavista vaarallisista aineista. Direktiivi ei koske alus- ja ilmailukuljetuksiin tarkoitettuja painelaitteita.

Kuljetettavia painelaitteita koskevan direktiivin mukaan painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arvioinnin, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarvioinnin ja määräaikaistarkastukset suorittaa Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tunnustamat tarkastuslaitokset: ilmoitetut laitokset ja hyväksytyt laitokset. Kuljetettavan painelaitteen turvallisuuden varmistamisessa korostetaan painelaitteen valmistajan ja vaihtoehtoisesti tämän Euroopan yhteisöön sijoitautuneen edustajan, omistajan ja vaihtoehtoisesti tämän yhteisöön sijoittautuneen edustajan sekä laitteen haltijan vastuuta. Direktiivin laajoissa liitteissä määritellään erilaisia menettelyjä, joiden mukaan kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuus voidaan osoittaa. Näissä menettelyissä painelaitteen valmistajalla on keskeinen tehtävä. Direktiivin liitteissä on myös tarkastuslaitoksille asetetut vähimmäisvaatimukset, jotka koskevat muun ohessa laitosten riippumattomuutta, luotettavuutta, toimitiloja ja välineitä sekä henkilöstön asiantuntemusta ja palkkausta. Ilmoitetun laitoksen tulee olla kuljetettaviin painelaitteisiin liittyvistä muista osapuolista kuten valmistajista, omistajista ja käyttäjistä riippumaton. Lisäksi ilmoitetun laitoksen on tarjottava palvelujaan kaikille niitä tarvitseville. Hyväksytyltä laitoksesta ei edellytetä yhtä ankaraa riippumattomuutta kuin ilmoitetulta laitoksesta. Hyväksytyn laitoksen on

kuitenkin oltava erillinen ja tunnistettava osa tarkastamiinsa tuotteisiin liittyvästä toiminnasta kuten niiden valmistuksesta. Direktiivissä tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin tulee pii-merkintä osoituksena siitä, että laite täyttää sitä koskevat vaatimukset. Näistä vaatimuksista säädetään ADR- ja RID-direktiiveissä. Jos kuljetettava painelaite voi vaarantaa ihmisen tai kotieläimen terveyden tai turvallisuuden taikka omaisuutta, jäsenvaltio voi direktiivin suojalausekkeen mukaan kieltää tällaisen kuljetettavan painelaitteen markkinoille saattamisen tai käytön, poistaa laitteen markkinoilta taikka rajoittaa laitteen markkinoille saattamista tai käyttöä, vaikka laitteessa olisi mainittu pii-merkintä. Direktiivissä on myös säännökset toimenpiteistä, joihin voidaan ryhtyä, jos pii-merkintä on kiinnitetty perusteettomasti.

2. Keskeiset ehdotukset

Kuljetettavia painelaitteita koskevan direktiivin tarkoituksena on parantaa vaarallisten aineiden tie- ja rautatiekuljetuksiin hyväksytyjen kuljetettavien painelaitteiden turvallisuutta ja varmistaa laitteiden vapaa liikkuvuus Euroopan yhteisön alueella markkinoille saattaminen, toistuva käyttöönotto ja kuljetuskäyttöä koskevat näkökohdat mukaan lukien. Ehdotetulla lailla ja sen nojalla annettavilla säännöksillä pantaisiin täytäntöön mainittu direktiivi.

Asianmukaisilla pakkauksilla ja säiliöillä on vaarallisten aineiden kuljetuksessa keskeinen merkitys. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi keskeiset säännökset myös muiden pakkausten ja säiliöiden kuin kuljetettavien painelaitteiden turvallisuuteen liittyvistä seikoista. Lakiin otettaisiin uusi luku pakkausten ja säiliöiden turvallisuudesta. Osa säännöksistä koskisi kaikkia vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuja säiliöitä ja pakkauksia ja osa vain kuljetettavia painelaitteita. Lukuun otettaisiin yleinen säännös pakkauksen ja säiliön vaatimusten mukaisuudesta ja siitä, miten se osoitetaan, sekä keskeisimmät säännökset vaatimusten mukaisuuden osoittamiseen liittyviä tehtäviä suorittavista tarkastuslaitoksista sekä tarkastuslaitosten valvonnasta.

Lakiehdotuksen mukaan tarkastuslaitokset

suorittavat vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden sekä niiden lisälaitteiden vaatimusten mukaisuuden osoittamiseen tarvittavia toimenpiteitä, joilla vakuutetaan tai muutoin varmistetaan, että laite täyttää säädetyt ja määrättyt vaatimukset. Nämä toimenpiteet olisivat pääasiassa hyväksymisiä, tarkastuksia, testauksia sekä kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitettuja vaatimustenmukaisuuden arviointeja, vaatimustenmukaisuuden uudelleen arviointeja ja määräaikaistarkastuksia. Näissä tehtävissä tarkastuslaitokset olisivat välilliseen valtionhallintoon kuuluvia organisaatioita, jotka käyttäisivät myös julkista valtaa. Perustuslain 124 §:n mukaan julkisia hallintotehtäviä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävien tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna hyvän hallinnon periaatteita. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain 6 a §:n nojalla tarkastuslaitokset suorittavat jo nykyisin lähes kaikki pakkauksilta ja säiliöiltä edellytettävät tarkastukset. Hyväksynnät kuuluvat kuitenkin edelleen käytännössä turvatekniikan keskukselle ja säteilyturvakeskukselle. Kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaan sen soveltamisalaan kuuluville laitteille on ryhdyttävä suorittamaan hyväksyntöjen asemesta vaatimustenmukaisuuden arviointeja, jotka kuuluvat tarkastuslaitosten tehtäviin. Kauppa- ja teollisuusministeriön toimialalla turvatekniikan keskukselle aikaisemmin kuuluneet erilaisten laitteiden hyväksynnät on viime vuosina jo siirretty lähes täysin tarkastuslaitoksille. Viraston erilaisiin laitteisiin liittyvät tehtävät ovat nykyisin painottuneet tuote- ja markkinavalvontaan. Kun kuljetettavien painelaitteiden vaatimusten mukaisuuden arvioinnit siirretään tarkastuslaitoksille, on tarkoituksenmukaista samalla siirtää myös muiden pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden arvioinnit tarkastuslaitoksille.

Lakiin otettaisiin säännökset, joilla varmistettaisiin, että tarkastuslaitokset noudattaisivat hyvän hallinnon periaatteita tarkastuslaitostehtäviä suorittaessaan. Lisäksi otettaisiin huomioon oikeusturvaa koskevat vaatimukset säätämällä oikaismenettelystä tarkastuslaitostehtävissä. Hallituksen esityksen on

näin ollen katsottava täyttävän perustuslain 124 §:ssä säädetty vaatimukset.

Lain valvontaa koskevaan 5 lukuun otettaisiin tarvittavat säännökset, joiden nojalla turvatekniikan keskus voisi suorittaa kuljetettavien painelaitteiden valvontaa ja jotka antaisivat virastolle riittävät keinot puuttua säännösten vastaisten tai muutoin vaarallisten kuljetettavien painelaitteiden markkinointiin ja käyttöön. Nämä säännökset koskisivat osittain myös muitakin pakkauksia ja säiliöitä. Salassa pidettävien tietojen luovuttamista koskeviin säännöksiin tehtäisiin sellaisia muutoksia, jotka mahdollistaisivat tarvittavien vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien tietojen luovuttamisen viranomaisille ja tarkastuslaitoksille sekä tietojen luovuttamisen eräissä tapauksissa myös ulkomaisille viranomaisille ja tarkastuslaitoksille.

Perustuslain 80 §:ssä edellytetään, että valtuudesta antaa asetuksia säädetään lailla. Samoin edellytetään, että myös muiden viranomaisten kuin tasavallan presidentin, valtioneuvoston ja ministeriön oikeudesta antaa oikeussääntöjä säädetään lailla. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki on luonteeltaan puitelaki. Sitä täydentävät laajat sekä osittain hyvin yksityiskohtaiset ja teknisluontoiset lakia alemmanasteiset säännökset ja määräykset. Valtioneuvoston sekä liikenne- ja viestintäministeriön lisäksi sitovia oikeussääntöjä voisivat edelleen antaa myös merenkululaitos ja Ilmailulaitos. Merenkululaitoksen ja Ilmailulaitoksen antamat määräykset perustuisivat lähes täysin kansainvälisiin sopimuksiin ja suosituksiin. Perussäännökset näiden sopimusten ja suositusten soveltamisesta vaarallisten aineiden alus- ja ilmakuljetuksissa sisältyvät jo näitä kuljetuksia koskeviin kuljetusmuotoikohtaisiin asetuksiin, joten laitosten harkintavalta säännösten sisällöstä on vähäistä. Merenkululaitoksen ja Ilmailulaitoksen antamat määräykset olisivat jatkosakin laajassa määrin teknisluontoisia. Lisäksi joukko, joka soveltaa vaarallisten aineiden alus- ja ilmakuljetuksia koskevia säännöksiä ja määräyksiä, on melko suppea.

Perustuslaissa edellytetään, että yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista säädetään lailla, minkä vuoksi lakiin otettaisiin laissa jo olevien säännösten lisäksi säännökset vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvi-

en eri osapuolten kuten matkustajan velvollisuuksista. Lakiin ehdotetuista velvollisuuksista säädetään nykyisin osittain asetuksella.

3. Esityksen vaikutukset

Pantaessa täytäntöön kuljetettavia painelaitteita koskeva direktiivi pyrittäisiin samalla varmistamaan, että kaikki vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävät pakkaukset ja säiliöt ovat turvallisia eivätkä aiheuta vaaraa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle.

Lakiehdotuksen ja sen nojalla annettavaksi tarkoitetun valtioneuvoston asetuksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriö tunnus-taisi komissiolle ilmoitettavat tarkastuslaitokset ja vastaisi niiden valvonnasta. Nämä tehtävät lisäisivät jossain määrin liikenne- ja viestintäministeriön työtä sekä edellyttäisivät tehtäviin tarvittavaa erityistä asiantuntemusta, vaikka tarkastuslaitoksen tulisi itse esittää selvitys siitä, että se täyttää sille säädetty edellytykset. Mahdollisesti jouduttaisiin käyttämään ministeriön ulkopuolelta hankittavia palveluja. Ministeriön tehtävien lisäys rahoitettaisiin valtion talousarvion kautta. Ministeriön uudet tehtävät edellyttäisivät osan yhden henkilön työpanoksesta.

Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät turvatekniikan keskuksen tehtävät muuttuisivat osittain. Lain voimaantulon jälkeen virasto ei enää suorittaisi vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden hyväksyntöjä. Vanhoista tehtävistä virastolle jäisivät edelleen eräiden kemikaalien kuljetusluokkien hyväksymiset. Lisäksi virasto tunnustaisi sellaiset tarkastuslaitokset, joita ei ilmoitettaisi komissiolle, sekä vastaisi näiden laitosten valvonnasta. Nykyisin virasto hyväksyy vain määräaikaistarkastuksia ja muita tarkastuksia suorittavat tarkastuslaitokset sekä valvoo niitä. Viraston uusia tehtäviä olisivat pakkausten ja säiliöiden tuotevalvonta mukaan lukien kuljetettavien painelaitteiden markkinavalvonta. Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät turvatekniikan keskuksen tehtävät ovat edellyttäneet keskimäärin yhden henkilön vuotuisen työpanoksen. Viraston tehtävissä tapahtuvat muutokset vähentäisivät jossain määrin sen tehtäviä vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvissä asioissa. Tarkastuslaitosten

tunnistamisessa ja kemikaalien kuljetusluokkien hyväksymisissä on kyse valtion maksuperustelain (150/1992) mukaisista suoritteista, joista virasto perii jatkossakin mainittuun lakiin perustuvat maksut. Näiden suoritteiden ja maksujen hinnoittelua koskevista asioista toimivaltaisena ministeriönä on kauppa- ja teollisuusministeriö. Pakkausten ja säiliöiden markkinavalvonta ja viraston tunnustamien tarkastuslaitosten valvonta rahoitettaisiin valtion talousarvion kautta. Tarkoituksena on, että liikenne- ja viestintäministeriö korvaisi turvatekniikan keskukselle markkinavalvonnasta ja laitosten valvonnasta aiheutuvat kustannukset. Vuonna 2001 markkinavalvontaa suoritettaisiin puoli vuotta, koska laki on tarkoitettu saatettavaksi voimaan kyseisen vuoden heinäkuun alusta. Vuonna 2001 olisi valmistauduttava pakkausten ja säiliöiden valvontaan ja hoidettava uusien säännösten voimaantulosta aiheutuva tiedottaminen, joten liikenne- ja viestintäministeriön korvaukset turvatekniikan keskukselle vuonna 2001 olisivat 250 000 markkaa. Seuraavina vuosina tehtäviin olisi varattava 300 000 markkaa.

Kokonaisuudessaan esityksen valtion hallintoon kohdistuvat organisatoriset ja valtiontaloudelliset vaikutukset olisivat hyvin vähäiset. Vuonna 2001 vaatimusten mukaisuuden varmistamiseen liittyvät kustannukset olisivat 390 000 markkaa.

Tarkastuslaitosten tehtävät lisääntyisivät. Laitokset saisivat hoitaakseen myös kaikkien vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden arvioinnit nykyisten tarkastusten lisäksi radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden arviointeja lukuun ottamatta. Halutessaan suorittaa näitä uusia tehtäviä nykyiset tarkastuslaitokset joutuisivat hakemaan oikeutta näihin tehtäviin, koska tarkastuslaitoksille asetettaisiin laissa ja sen nojalla nykyistä yksityiskohtaisemmat edellytykset.

Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevien säännösten pääasiallisena tarkoituksena on varmistaa kuljetusten turvallisuus. Kuljetukseen käytettävillä pakkauksilla ja säiliöillä on keskeinen merkitys kuljetuksen turvallisuudessa. Pakkausten ja säiliöiden turvallisuutta ja vaatimusten mukaisuutta valvottaisiin jat-

kossa markkinavalvonnan keinoin nykyisin toteutettavan kuljetuksen aikaisen valvonnan lisäksi. Lailla vähennettäisiin ympäristövahtingon sattumisriskiä, mutta lain ympäristövaikutukset olisivat kuitenkin vähäisiä.

4. Asian valmistelu

Liikenne- ja viestintäministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston asettama vaarallisten aineiden kuljetusasiain neuvottelukunta. Lakiehdotus ja erityisesti kuljetettavia painelaitteita koskevat ehdotukset perusteluineen on valmisteltu tämän neuvottelukunnan alajaostossa. Alajaosto on valmistellut ehdotuksensa myös lain nojalla annettavista valtioneuvoston sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksista, jotka liittyvät pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden varmistamiseen. Neuvottelukunta on myös itse käsitellyt tehtyjä ehdotuksia.

Esityksestä on pyydetty lausunnot kauppa- ja teollisuusministeriöltä, oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, ympäristöministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, turvatekniikan keskukselta, säteilyturvakeskukselta, mittatekniikan keskukselta, Ilmailulaitokselta, merenkulkulaitokselta, Ratahallintokeskukselta, Ajoneuvohallintokeskukselta, rajavartiolaitokselta, tullilaitokselta, pääesikunnalta, tietosuojavaltuutetulta sekä useilta teollisuuden ja kuljetusalan etujärjestöiltä sekä tarkastuslaitoksilta. Esityksen jatkovalmisteluissa on vielä kuultu oikeusministeriön, valtiovarainministeriön, kauppa- ja teollisuusministeriön sekä puolustusministeriön edustajia.

Saaduissa lausunnoissa on tehty eräitä lakiehdotusta ja sen perusteluita koskevia muutosehdotuksia, jotka on otettu huomioon esityksen jatkovalmisteluissa. Erityisesti tarkastuslaitoksia ja niiden tehtäviä koskevia säännöksiä sekä asetuksen ja muiden oikeussääntöjen antamista koskevia valtuussäännöksiä on muutettu saatujen lausuntojen perusteella. Myös esityksen perusteluita on täydennetty.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 2001 talousar-

vioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Esityksen myötä turvatekniikan keskuksen tehtävissä tapahtuisi muutoksia, joiden taloudellisia vaikutuksia on käsitelty edellä kohdassa 3.

Ehdotetulla lailla sekä sen nojalla annettavalla valtioneuvoston asetuksella ja liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voitaisiin panna täytäntöön kuljetettavista painelaitteista annettu neuvoston direktiivi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Laki vaarallisten aineiden kuljetuksesta

2 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentin 4 kohdan määritelmää muutettaisiin siten, että aluevesi-sanan asemesta käytettäisiin vesialue-sanaa. Laissa nykyisin oleva aluevesi-sana viittaa Suomen aluevesien rajoista annetun lain (463/1956) mukaisesti mereen. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki on tarkoitettu sovellettavaksi merellä ja sisävesillä suoritettaviin vaarallisten aineiden kuljetuksiin, joten muutoksella ei olisi asiallista vaikutusta.

Pykälään lisättäisiin uusi 4 momentti, jonka mukaan lakia sovellettaisiin vaarallisten aineiden kuljetuksen lisäksi vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuihin pakkauksiin, säiliöihin ja ajoneuvoihin. Kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaan käyttöön otettavien kuljetettavien painelaitteiden vaatimusten mukaisuus todetaan vaatimustenmukaisuuden arvioinnein ja käyttöön otettujen painelaitteiden vaatimusten mukaisuus määräaikaistarkastuksin. Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden on hyväksyttävä toisessa talousalueeseen kuuluvassa valtiossa suoritettut vaatimustenmukaisuuden arvoinnit ja määräaikaistarkastukset. Jotta voitaisiin varmistua, että markkinoilla on vain säännösten mukaisia ja muutoin turvallisia kuljetettavia painelaitteita, niiden vaatimusten mukaisuutta on valvottava. Koska valvontaan liittyviä toimenpiteitä olisi suoritettava jo ennen kuin laitteet otetaan käyttöön kuljetuksessa, lain soveltamisalan laajentaminen on perusteltua. Myös muiden vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden sekä ajoneuvojen valmistusta ja hyväksymistä säännellään yksityiskohtaisesti.

3 §. *Määritelmät.* Pykälän 3 kohdassa olevaa tilapäisen säilytyksen määritelmää täy-

dennettäisiin siten, että tällainen säilytys voisi tapahtua myös kontissa tai kuljetussäiliössä. Kontteja ja kuljetussäiliöitä ei useinkaan säilytetä varsinaisessa terminaalissa, minkä vuoksi määritelmän täydentäminen on perusteltua. Konteilla ja kuljetussäiliöillä tarkoitettaisiin kaikenlaisia kontteja ja säiliöitä kuten irrallisia säiliöitä ja säiliökontteja.

Pykälän 4 kohdassa viitattaisiin voimassa olevaan maastoliikennelakiin (1710/1995) kumotun lain asemesta. Valtioneuvoston asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden kuljetusta koskevien säännösten soveltamisesta maastossa. Lain 24 §:n valtuussäännöksen nojalla myös liikenne- ja viestintäministeriö voisi antaa asiasta yksityiskohtaisia säännöksiä.

Pykälään otettaisiin kolme uutta määritelmää. Eduskunnan vastauksessa (EV 262/1998 vp) hallituksen esitykseen uudeksi Suomen Hallitusmuodoksi (HE 1/1998 vp) edellytetään, että lakiesityksissä osoitetaan ministeriön toimivaltaisuus nimeltä, joten lakiin otettaisiin ministeriötä koskeva määritelmä. Ministeriöllä tarkoitettaisiin liikenne- ja viestintäministeriötä, jollei asetuksella toisin säädetä. Siten valtioneuvoston ohjesäännöllä (1522/1995) voitaisiin tarvittaessa tehdä toimivaltamuutoksia.

Tarkastuslaitoksella tarkoitettaisiin organisaatiota, jolla olisi oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden sekä niihin liittyvien erilaisten lisälaitteiden vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi tarkoitettuja toimenpiteitä. Tarkastuslaitoksista ja niiden yksityiskohtaisista tehtävistä säädettäisiin tällä lailla ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Kuljetettavalla painelaitteella tarkoitettaisiin kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin soveltamisalaan kuuluvia kuljetettavia painelaitteita sekä niihin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita. Direktiivin 1 artiklassa säädetään soveltamisalasta ja kuljetet-

tavan painelaitteen määrittely on 2 artiklassa. Direktiivi ei koske meri- ja ilmakuljetuksissa käytettäviä painelaitteita. Siten ehdotettu määritelmä ei myöskään käsittäisi näihin kuljetuksiin tarkoitettuja painelaitteita. Siinä määrin kuin painelaitetta koskevaa säännöstä sovellettaisiin myös alus- ja ilmakuljetukseen tarkoitettuihin kuljetettaviin painelaitteisiin, siitä olisi maininta kyseisessä säännöksessä.

Pykälään otettaisiin uusi 2 momentti, jonka mukaan pakkauksia ja säiliöitä koskevat säännökset koskisivat myös niiden venttiileitä ja muita lisälaitteita. Lisälaitteilla tarkoitettaisiin erilaisia pakkauksen tai säiliön käytön kannalta tarpeellisia laitteita ja varusteita kuten venttiileitä.

Pykälän 3 momentiksi otettaisiin valtuussäännös, jonka mukaan tilapäisen säilytyksen määritelmää voitaisiin tarvittaessa täydentää valtioneuvoston asetuksella ja ministeriön asetuksella.

5 §. *Ministeriö valvontaviranomaisena.* Koska 3 §:ään ehdotetaan otettavaksi ministeriön määritelmä, pykälään tehtäisiin tähän liittyvä muutos. Lisäksi asetuksen antamista koskevaa valtuussäännöstä muutettaisiin selvytyden vuoksi siten, että asetuksen antaisi valtioneuvosto.

6 §. *Muut viranomaiset.* Pykälän 1 momentissa luetellaan vaarallisten aineiden kuljetuksia valvovat viranomaiset. Muut toimivaltaiset viranomaiset, turvatekniikan keskus ja ajoneuvohallinto, nykyisin Ajoneuvohallintokeskus, mainitaan 2 momentissa. Koska viimeksi mainituillakin on nykyisin vaarallisten aineiden kuljetuksen valvontaan liittyviä tehtäviä, ehdotetaan 1 ja 2 momentit yhdistettäväksi. Samalla 1 momentista poistettaisiin tarpeettomana maininta palo- ja pelastusviranomaisista. Pelastustoimilaissa (561/1999) säädetään pelastusviranomaisista ja niille kuuluvista tehtävistä. Kuten nykyisinkin kuljetusmuotoikohtaisissa asetuksissa säädettäisiin kunkin kuljetusmuodon kuljetuksia valvovat viranomaiset, joiden vastuulla olisi vaarallisten aineiden kuljetusten yleisvalvonta kunkin viranomaisen toimialan rajoissa. Siten vaarallisten aineiden tiekuljetuksia valvovat poliisiviranomaiset ja eräin rajoituksin tullilaitos ja rajavartiolaitos, rautatiekuljetuksia Ratahallintokeskus ja eräin rajoituksin tullilaitos ja rajavartiolaitos, ilmakuljetuksia Ilmailulaitos, tullilaitos,

kuljetuksia Ilmailulaitos, tullilaitos, rajavartiolaitos ja poliisiviranomaiset sekä kappale-tavaran aluskuljetuksia merenkululaitos, poliisiviranomaiset, satamaviranomaiset, tullilaitos ja rajavartiolaitos. Turvatekniikan keskuksen ja Ajoneuvohallintokeskuksen valvontatehtävät rajataan säännöksissä yleisvalvontaviranomaisten tehtäviä yksityiskoh- taisemmin. Toimivaltaisten viranomaisten muista yksityiskohtaisista tehtävistä säädettäisiin osittain tällä lailla, mutta pääasiassa niistä säädettäisiin nykyiseen tapaan kutakin kuljetusmuotoa koskevalla valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettävät tehtävät olisivat lähinnä teknisluontoisia tehtäviä, jotka liittyisivät vaarallisten aineiden luokitukseen ja kuljetusvälineisiin.

Pykälän 3 momentista tulisi 2 momentti ja 4 momentista 3 momentti. Samalla uutta 2 momenttia muutettaisiin siten, että sotilasviranomaiset suorittaisivat myös ilmakuljetusten valvonnassa tapahtuvan vaarallisten aineiden kuljetuksen valvonnan. Kuljetuksen on perinteisesti katsottu tapahtuvan puolustusvoimien valvonnassa silloin, kun puolustusvoimat toimii vaarallisen aineen lähettäjänä ja vastaanottajana. Kuljetusvälineen tavaratilan tulee tällöin myös olla yksinomaan puolustusvoimien käytössä.

6 a §. *Tarkastuksen suorittaja.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Pykälässä tarkoitetut tarkastuslaitokset suorittavat nykyisin vain määräaikaistarkastuksia ja muita tarkastuksia. Ehdotettuun 3 a lukuun otettavat säännökset korvaisivat tämän pykälän.

7 §. *Valtuutussäännös.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Pykälän 1 momentissa oleva säännösten ja määräysten antamista koskeva valtuus sisältyisi 6 §:ään ja 2 momentin valtuus olisi tarpeeton, koska 6 a § kumottaisiin.

8 §. *Lähtäjän yleiset velvollisuudet.* Pykälän 1 ja 2 momentissa sana merikuljetus korvattaisiin sanalla aluskuljetus, koska pykälässä tarkoitetut lähtäjän velvollisuudet koskevat myös vaarallisten aineiden sisävesikuljetuksia. Lisäksi pykälässä olevia asetusten ja muiden oikeussääntöjen antamista koskevia valtuuksia muutettaisiin siten, että niissä mainittaisiin sääntöjen antaja.

Kuljetusasiakirjoista säädettäisiin 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi niistä voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Tarkemmat säännökset aluskuljetusten osalta antaisi tarvittaessa merenkululaitos ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitos.

9 §. *Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet.* Nykyisin pykälä koskee vain tiekuljetuksia. Pykälän otsikkoa ja sisältöä muutettaisiin siten, että pykälän soveltamista ei rajattaisi tiekuljetuksiin. Myös 1 momenttia muutettaisiin siten, että muidenkin kuljetusmuotojen kuljetuksissa kuin tiekuljetuksissa kuljetuksen suorittaja olisi vastuussa siitä, että kuljetusvälinettä voitaisiin käyttää vaarallisten aineiden kuljetukseen. Esimerkiksi rautatiekuljetuksissa kuljetuksen suorittaja vastaisi siitä, että vaunu on liikennöitävässä kunnossa. Kuljetuksen suorittaja ei sen sijaan ole vastuussa vaunun kuormauksesta, vaan siitä vastaa kuormauksen suorittaja, mistä on säännös vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevassa asetuksessa.

Kuljetuksen suorittajan olisi kaikkien kuljetusmuotojen kuljetuksissa huolehdittava myös siitä, että kuljetustoimintaan osallistuva henkilöstö hallitsee riittävästi toimintaansa koskevat säännökset ja määräykset. Nykyisin säännös velvoittaa vain tiekuljetuksia suorittavaa, jonka on huolehdittava siitä, että ajoneuvon kuljettaja hallitsee kuljetusta koskevat säännökset ja määräykset.

Pykälään otettaisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin valtuudenomaisesti lentotoiminnan harjoittajalta edellytettävästä luvasta vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen. Ilmailulain (281/1995) 8 luvussa säädetään ansiolentoluvasta, jossa säädetään, millaista toimintaa luvan haltija saa harjoittaa. Ehdotetun säännöksen nojalla Ilmailulaitos voisi muussakin tapauksessa edellyttää lupaa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen. Ilmailulaitos on saattanut voimaan yleiseurooppalaiset kaupallista ilmakuljetusta koskevat ilmailumääräykset (JAR-OPS). Näissä määräyksissä edellytetään, että lentotoiminnan harjoittajalla on vaarallisten aineiden kuljetukseen nimenomainen lupa. Yleismaailmallisissa ilmailumääräyksissä (ICAO-TI) tällaista vaatimusta ei ole. Tämän vuoksi lupa on edellytetty ainoastaan sellaisilta lentotoiminnan harjoittajilta, jotka harjoittavat toimintaansa

JAR-OPS:n vaatimusten mukaisesti.

10 a §. *Matkustajan velvollisuudet.* Lakiin otettaisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin matkustajan velvollisuudesta ilmoittaa matkatavarana kuljetettavista vaarallisista aineista. Aluskuljetuksia lukuun ottamatta jo nykyisin kuljetusmuotokohtaisissa asetuksissa on säännöksiä matkatavarana kuljettavista vaarallisista aineista. Koska asiassa on kyse henkilön matkustamiseen liittyvästä velvollisuudesta, asiasta on perusteltua ottaa säännös lakiin. Tarkoituksena on, että kuljetusmuotokohtaisissa asetuksissa säädetään asiasta edelleen lakia yksityiskohtaisemmin. Asetuksissa voitaisiin ottaa huomioon eri kuljetusmuodoista johtuvat erot.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin valtuussäännös, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin rajoittaa oikeutta kuljettaa vaarallisia aineita matkatavarana. Esimerkiksi ilma-aluksen matkustaja tai miehistön jäsen ei saisi pääsääntöisesti ottaa lainkaan mukaansa vaarallisia aineita.

Lain 24 §:ssä oleva valtuus liikenne- ja viestintäministeriölle, merenkululaitokselle ja Ilmailulaitokselle antaa yksityiskohtaisia säännöksiä tai määräyksiä matkustajien ja miehistön jäsenten kuljettamista vaarallisista aineista siirrettäisiin 3 momenttiin.

10 b §. *Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus.* Lakiin ehdotetaan otettavaksi oma pykälä vaarallisten aineiden kuljetusten turvallisuusneuvonantajasta. Voimassa olevan lain 12 §:ään sisältyy valtuus säätää vaarallisten aineiden kuljetuksista vastaavasta henkilöstä. Säännöksen nojalla on annettu asetus vaarallisten aineiden maa- ja vesikuljetusten turvallisuusneuvonantajasta. Yksityiskohtaisia säännöksiä turvallisuusneuvonantajasta annetaan lisäksi liikenneministeriön päätöksellä vaarallisten aineiden maa- ja vesikuljetusten turvallisuusneuvonantajasta (188/1999).

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus perustuu vaarallisten aineiden maa- ja vesikuljetusten turvallisuusneuvonantajan nimeämisestä ja ammatillisesta pätevyyydestä annettuun neuvoston direktiiviin 96/35/EY. Tänä vuonna turvallisuusneuvonantajalta edellytettävän tutkinnon vähimmäisvaatimuksista on annettu parlamentin ja neuvoston direktiivi (2000/18/EY), joka on pantu

täytäntöön mainituilla asetuksella ja ministeriön päätöksellä.

Yhteisön säännösten mukaan vaarallisten aineiden tie-, rautatie- tai sisävesikuljetuksia harjoittavalla tulee eräin rajoituksin olla turvallisuusneuvonantaja. Hänen tehtävänä on seurata toiminnanharjoittajan toimintaa ja pyrkiä edistämään sellaisia menettelyjä, joita noudattaen toiminnanharjoittajan kuljetukset suoritettaisiin mahdollisimman turvallisesti säännösten ja määräysten edellyttämällä tavalla.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta nimetä turvallisuusneuvonantaja. Turvallisuusneuvonantajan asiantuntemuksesta ja siihen liittyvästä kokeesta säädettäisiin 2 momentissa. Nämä kokeet ottaisi edelleen vastaan Ajoneuvohallintokeskus. Lisäksi lakiin otettaisiin yksityiskohtaiset valtuussäännökset, joiden mukaan turvallisuusneuvonantajaan liittyvistä asioista säädettäisiin keskeisimmiltä osin valtioneuvoston asetuksella. Eräistä yksityiskohdista säädettäisiin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Voimassa olevia säännöksiä ei ole lakiin ehdotettujen säännösten vuoksi tarkoitus muuttaa, joten nykyisten säännösten jäämisestä voimaan säädettäisiin siirtymäsäännöksessä.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin alus- ja ilmakuljetuksia sekä satama-alueella ja lentopaikoilla suoritettavia kuljetuksia koskeva valtuussäännös, joka asiallisesti vastaisi 12 §:ssä nykyisin olevia valtuuksia.

11 §. *Muut velvollisuudet.* Pykälää muutettaisiin siten, että siinä yksilöitäisiin vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tärkeimmät osapuolet. Velvollisuuksia koskevia pykäläviittauksia täydennettäisiin lakiin otettaviksi ehdotetuilla uusilla pykälillä. Muut velvollisuudet voisivat koskea erilaisia ilmoituksia, kuljetusyksikön merkitsemistä ja ohjeiden antamista. Velvollisuudet perustuisivat lähinnä ADR- ja RID-direktiiveissä asetettuihin velvoitteisiin sekä kansainvälisiin sopimuksiin ja suosituksiin.

12 §. *Henkilöstön pätevyys.* Pykälän 1 momenttiin otettaisiin yksityiskohtainen valtuus säätää momentissa tarkoitetun vaarallisten aineiden kuljetukseen oikeuttavan ajoluvan, ADR-ajoluvan, edellytyksenä olevasta koulutuksesta, koulutuksen antajasta, kokeista ja ajoluvasta valtioneuvoston asetuksella,

ja liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voitaisiin näistä seikoista antaa tarkempia säännöksiä.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että momentissa tarkoitettusta pätevyydestä voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella ja tarkemmin lisäksi liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Pykälän 3 ja 4 momenttiin nykyisin sisältyvät asetuksen antamista koskevat valtuudet sisältyvät ehdotuksen mukaan 10 b §:ään. Pykälään otettaisiin uusi 3 momentti, jonka mukaan henkilöllä, jonka tehtävillä on vaikutusta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen, tulisi olla tehtävään soveltuva pätevyys. Asiasta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, minkä lisäksi liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä. Esimerkiksi ADR-direktiivin liitteissä edellytetään tällaiselta henkilöltä kuljetuksen vaatimukset kattavaa, henkilön vastuuseen ja tehtäviin soveltuvaa koulutusta. Myös satama-alueella ja lentopaikalla suoritettavaan vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvää toimintaa suorittavalta voitaisiin ehdotetun valtuussäännöksen nojalla edellyttää valtioneuvoston asetuksella soveltuvaa pätevyyttä. Säännös on tarpeellinen, koska lain 2 §:n mukaan satama-alueella ja lentopaikalla tapahtuvaan vaarallisten aineiden kuljetukseen lakia sovelletaan vain laissa erikseen säädettyssä laajuudessa.

13 §. *Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät yleiset vaatimukset.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin vähäisiä täydennyksiä ja muutoksia. Vaarallista ainetta olisi pakkaamisen lisäksi kuljetettava siten, että aine pysyy kuljetuksen aikana pakkauksessa tai säiliössä. Ainetta ei saisi olla säiliön eikä kuljetusvälineen pinnalla. Siten esimerkiksi ajoneuvon tai vaunun pinnalla ei saisi olla vaarallista ainetta.

Pykälän muihin momentteihin tehtäisiin asetuksen antamista koskeviin valtuuksiin liittyviä muutoksia ja eräitä muita muutoksia. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää valmiussuunnitelmasta sekä 3 momentin mukaan turvallisuusselvityksestä.

3 a luku. **Pakkauksen ja säiliön turvallisuus**

13 a §. *Pakkauksen ja säiliön vaatimusten mukaisuus.* Pykälän 1 momenttiin otettaisiin kaikkia pakkauksia ja säiliöitä koskeva aineellisoikeudellinen yleissäännös, koska pakkauksen ja säiliön kestävyydellä on keskeinen merkitys vaarallisen aineen kuljetuksessa. Säännös koskisi pakkauksen ja säiliön valmistusta, tarkastuksia ja kuljetukseen liittyvää käyttöä. Pakkaus ja säiliö eivät saisi vaarantaa kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Pykälässä ei mainittaisi kuljetettavia painelaitteita koskevan direktiivin mukaisesti kotieläimiä, koska Suomessa kotieläimet sisältyvät käsitteeseen omaisuus. Momentissa edellytettäisiin lisäksi, että pakkauksen ja säiliön olisi täytettävä muutkin niitä koskevien säännösten ja määräysten vaatimukset. Kaikissa kuljetusmuoto-kohtaisissa asetuksissa on säännöksiä pakkauksilta ja säiliöiltä edellytettävästä kestävydestä. Näiden säännösten lisäksi pakkauksille ja säiliöille on asetettu yksityiskohtaisia vaatimuksia eri kuljetusmuotoja koskevissa liikenneministeriön, Ilmailulaitoksen ja merenkulklaitoksen päätöksissä. Momenttiin otettaisiin näiden oikeussääntöjen antamista koskeva valtuus.

13 b §. *Pakkauksen ja säiliön markkinoille saattajan velvollisuudet.* Kuljetettavan painelaitteen markkinoille saattajan olisi 1 momentin mukaan voitava osoittaa, että painelaite sekä sen suunnittelu ja valmistus täyttävät säädetyt ja määrätyt vaatimukset. Säännös olisi tarpeen kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin täytäntöönpanemiseksi. Markkinoille saattamisella tarkoitettaisiin laitteen saattamista ensimmäistä kertaa luovutettavaksi tai käytettäväksi.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin tilanteita, joita 1 momentissa tarkoitettu osoittaminen myös koskisi. Näihin kuuluisivat kuljetettavan painelaitteen maasta vienti Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle, sellaisen painelaitteen käyttöönotto, jonka vaatimusten mukaisuutta ei ole vielä osoitettu, sekä painelaitteen valmistus omaan käyttöön tai toiselle luovutettavaksi.

Kuljetettavat painelaitteet, jotka täyttävät

säädetyt vaatimukset, merkittäisiin pääsääntöisesti pii-merkillä, mikä perustuisi kuljetettavista painelaitteista annettuun direktiiviin. Pykälän 3 momentin mukaan tästä ja muusta vaatimusten mukaisuuden osittamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella ja tarvittaessa tarkemmin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

Pykälä koskisi vain kuljetettavia painelaitteita. Säännösten soveltamisesta muihin pakkauksiin ja säiliöihin voitaisiin 4 momentin mukaan säätää valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella on tarkoitus säätää, että pykälää sovellettaisiin myös vaarallisten aineiden alus- ja ilmakuljetuksiin tarkoitettuihin painelaitteisiin. Tarvittaessa soveltamisalaa voitaisiin vielä myöhemmin laajentaa.

13 c §. *Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät.* Pykälän mukaan tarkastuslaitokset suorittaisivat vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitetuilta pakkauksilta ja säiliöiltä edellytettävät vaatimusten mukaisuuden arvioinnit, joilla varmistettaisiin ja vakuutettaisiin, että laite täyttää säännöksissä ja määräyksissä edellytetyt vaatimukset. Kysymykseen voisi tulla hyväksyntä, joka tarkoittaisi lähinnä tyyppihyväksyntää tai rakennetyypin hyväksyntää, vaatimustenmukaisuuden arviointi, tarkastus, testaus tai muukin menettely. Vaatimustenmukaisuuden arvioinnilla tarkoitettaisiin kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkoitettuja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjä, jotka muodostuvat erilaisista moduleista ja joissa tarkastuslaitoksen sekä tuotteen valmistajan tai tämän yhteisöön sijoittuneen edustajan tehtävät vaihtelevat. Direktiivin 3 artiklan mukaan esimerkiksi ilmoitettu laitos varmistaisi vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyssä, että kyseiset kuljetettavat painelaitteet ovat kuljetettavia painelaitteita koskevien säännösten mukaisia. Tarkastuksilla tarkoitettaisiin myös määräaikaistarkastuksia ja muita tarkastuksia.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin erilaisista tarkastuslaitoksista ja tehtävistä, joita nämä laitokset voisivat suorittaa. Yksityiskohtaisesti näiden tehtävien sisällöstä säädettäisiin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella. Turvatekniikan keskus ei enää suorittaisi minkäänlaisia hyväksyntöjä pakkauksille tai säiliöille. Viraston nykyiset hy-

väksyntätehtävät siirtyisivät tarkastuslaitoksille. Säteilyturvakeskuksen tehtäviin ei sen sijaan tulisi muutoksia. Se voisi edelleenkin itse suorittaa pakkauksille ja säiliöille tarvittavia hyväksyntöjä. Määräaikaistarkastukset ja muut tarkastukset voisi jatkossakin suorittaa tarkastuslaitos.

Tarkastuslaitoksen olisi pääsääntöisesti itse suoritettava sille säädetty ja suorittamukseen ottamat tarkastuslaitostehtävät. Tarkastuslaitoksen oikeudesta käyttää näissä tehtävissä alihankintaa säädettäisiin 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella. Tältä osin tarkoituksena on noudattaa kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä säädettyjä vaatimuksia. Todennäköisimmin tarkastuslaitokset siirtäisivät lähinnä erilaisia testauksia hoidettavaksi alihankintana. Tarkastuslaitos olisi ehdotetun 3 momentin mukaan vastuussa alihankintana teettämistään tarkastuslaitostehtävistä.

Pykälän 4 momentin mukaan ulkomaisen tarkastuslaitoksen toimenpiteet vaatimusten mukaisuuden osoittamisessa hyväksyttäisiin, jos Euroopan yhteisön säädöksissä tai kansainvälisissä sopimuksissa niin edellytetään. Säännös tarkoittaisi myös määräaikaistarkastusten hyväksymistä. Kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä edellytetään, että jäsenmaat eivät kiellä, rajoita tai estä alueellaan sellaisten kuljetettavien painelaitteiden markkinoille saattamista tai käyttöönottoa, joiden vaatimustenmukaisuus on todettu direktiivissä edellytetyllä tavalla ja joissa on direktiivissä tarkoitettu merkintä. Muiden pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden osoittaminen perustuu ADR- ja RID-direktiiveihin sekä niitä vastaaviin kansainvälisiin sopimuksiin ja suosituksiin. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää muussa tapauksessa pakkaukselle ja säiliölle ulkomailla suoritettujen vaatimusten mukaisuuden osoittamisen hyväksymisestä Suomessa. Jo nykyisin Suomessa on asetuksen nojalla voinut kuljettaa vaarallista ainetta laajasti pakkauksessa tai säiliössä, joka on hyväksytty ulkomailla. Kuljetettavia painelaitteita lukuun ottamatta ehdotetun valtuutuksen nojalla ei ole tarkoitusta laajentaa ulkomailla hyväksyttyjen pakkausten ja säiliöiden käyttöä Suomessa, vaan noudattaa nykyistä käytäntöä.

13 d §. *Tarkastuslaitosten tunnustaminen.* Pykälässä säädettäisiin 13 c §:ää tarkemmin tarkastuslaitoksista ja niiden hyväksymisistä. Epäselvyyksien välttämiseksi säännöksissä käytettäisiin hyväksymisen asemesta kuitenkin sanaa tunnustaminen. Pykälän 1 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriö, turvatekniikan keskus tai säteilyturvakeskus tunnustaisi tarkastuslaitoksen. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, mitä laitoksia mikin viranomainen tunnustaisi. Tarkastuslaitoksista ja tehtävistä, joita ne voitaisiin tunnustaa suorittamaan, säädettäisiin yksityiskohtaisesti valtioneuvoston asetuksella.

Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että liikenne- ja viestintäministeriö tunnustaa ilmoitetun ja hyväksytyn laitoksen. Nämä laitokset voisivat suorittaa vain kuljetettavien painelaitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointiin ja uudelleenarviointiin liittyviä tehtäviä sekä näiden laitteiden määräaikaistarkastuksia ja muita tarkastuksia. Tarkastuslaitokset suorittavat jo nykyisin kaikkien pakkausten ja säiliöiden määräaikaistarkastukset ja muut tarkastukset lukuun ottamatta radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden tarkastuksia.

Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää myös muista tarkastuslaitoksista, joita olisivat VAK-tarkastuslaitos ja VAK-määräaikaistarkastusten laitos. Turvatekniikan keskus tunnustaisi nämä tarkastuslaitokset suorittamaan muiden pakkausten ja säiliöiden kuin kuljetettavien painelaitteen vaatimusten mukaisuuden osoittamiseen liittyviä tehtäviä. Nämä tehtävät olisivat pakkauksille ja säiliöille suoritettavia hyväksyntöjä, lähinnä tyyppihyväksyntöjä, ja tarkastuksia.

Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin, että säteilyturvakeskus voisi tunnustaa tarkastuslaitoksen suorittamaan radioaktiivisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden määräaikaistarkastuksia ja muita tarkastuksia. Tarkoituksena on, että säteilyturvakeskus suorittaa jatkossakin pakkauksilta ja säiliöiltä edellytettävät hyväksynnot.

Ehdotetun 1 momentin mukaan tarkastuslaitoksen tunnustamispäätöksessä määriteltäisiin kunkin yksittäisen laitoksen tehtävät valtioneuvoston asetuksella säädettävien tehtä-

vien rajoissa. Tarkoituksena on, että päätöksessä määriteltävät tehtävät vastaisivat haetuja tehtäviä niiltä osin kuin laitos täyttää sille säädetyt vaatimukset. Päätöksessä vahvistettaisiin myös tarkastuslaitokseen kohdistettavaan valvontaan liittyvät järjestelyt kuten valvonnan laajuus, jotta voitaisiin varmistua tarkastuslaitosta koskevien vaatimusten tähtyminen jatkossa. Oikeus tehtävien suorittamiseen voitaisiin antaa määräajaksi. Tarkastuslaitostehtävien asianmukaiseksi suorittamiseksi tunnustamispäätöksessä voitaisiin asettaa muitakin tarkastuslaitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja. Nämä voisivat olla lähinnä viittauksia laitoksia muutoinkin koskeviin säännöksiin ja määräyksiin.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin kumottavaksi ehdotetun 6 a §:n 3 momentin kaltainen säännös siten muutettuna ja laajennettuna, että pääesikunnan tunnustama tarkastuslaitos voisi suorittaa tarkastusten lisäksi muutkin 13 c §:n 1 momentissa tarkoitettut pakkauksilta ja säiliöiltä edellytettävät vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi tarkoitetut toimenpiteet, jos pakkausta tai säiliötä käytettäisiin vain sellaisiin kuljetuksiin, joiden valvonnan puolustusvoimat suorittaisi. Tällaisten tarkastuslaitosten tulisi ehdotuksen mukaan täyttää soveltuvin osin muille tarkastuslaitoksille säädetyt edellytykset ja muutoinkin näihin laitoksiin sovellettaisiin soveltuvin osin tämän lain tarkastuslaitoksia koskevia säännöksiä. Tarkastuslaitoksia koskevista yksityiskohtaisista edellytyksistä säädettäisiin 13 e §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella. Pääesikunnan tunnustaman tarkastuslaitoksen tulisi soveltuvin osin täyttää myös nämä asetuksella säädettävät edellytykset.

Pykälän 3 momentissa olisi valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella tarkastuslaitoksen tunnustamisen hakemisesta.

13 e §. *Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset.* Pykälään otettaisiin säännökset vaatimuksista, jotka laitoksen tulee täyttää, jotta se voitaisiin tunnustaa 13 c §:n 1 momentissa tarkoitetuksi tarkastuslaitokseksi. Vaatimukset vastaisivat pääosin nykyisin määräaikaistarkastuksia suorittaville tarkastuslaitoksille asetettuja vaatimuksia ja vaatimuksia, joita kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä tarkastuslaitoksille

asetetaan.

Tarkastuslaitoksen tulisi olla riippumaton. Kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaan hyväksytty laitos voi olla erillinen ja tunnistettava osa tarkastamiensa tuotteiden suunnittelussa, toimittamisessa, käytössä tai kunnossapidossa mukana olevasta organisaatiosta. Nykyisin määräaikaistarkastuksia suorittava tarkastuslaitos voi myös olla osa tällaista organisaatiota. Pykälän 1 momentin 1 kohtaan otettaisiin säännös, jonka mukaan tällaisissa tapauksissa tarkastuslaitoksen ei katsottaisi menettävän pykälän 1 momentin 1 kohdassa edellytettyä riippumattomuutta tai puolueettomuutta.

Muut tarkastuslaitoksille säädettävät edellytykset koskisivat laitoksen tiloja, välineitä ja järjestelmiä, laitoksen henkilöstöä ja sen asiantuntemusta, henkilöstön palkkausta sekä laitoksen vastuuvakuutusta. Lisäksi laitoksen tulisi olla Suomessa rekisteröity oikeushenkilö. Kauppa- ja teollisuusministeriö on antanut arviointilaitoksia ja viranomaisia koskevat Euroopan unionin ilmoitusmenettelyä koskevat ohjeet (Kauppa- ja teollistumisteriön monisteita 6/2000), joiden mukaan ilmoitettujen laitosten tulee uuden menettelytavan direktiivien osalta olla Suomessa rekisteröityjä. Jos tarkastuslaitos ei olisi täällä rekisteröity, laitoksen valvonta olisi vaikeata. Yksityinen henkilö ei käytännössä voisi täyttää tarkastuslaitokselle säädettyjä edellytyksiä.

Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan laitoksen toiminta tulisi järjestää siten, että laitosta valvovalla viranomaisella olisi kohtuullinen mahdollisuus hoitaa laitoksen valvonta. Oleellinen osa laitoksen valvontaa kuuluisi mittatekniikan keskukselle tai sitä vastaavalle organisaatiolle. Jos laitos käyttäisi alihankintaa tehtävien suorittamiseksi tai laitos harjoitaisi toimintaa Suomen rajojen ulkopuolella, olisi erityisesti arvioitava, ovatko laitoksen valvonnan mahdollisuudet kunnossa.

Yksityiskohtaisesti tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä säädettäisiin 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella. Nämä säännökset on tarkoitus saattaa vastaamaan kuljetettavista painelaitteista annetussa direktiivissä säädetyt vaatimuksia. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus lisäksi säätää, että mittatekniikan keskuksen tai muun vastaavan laitoksen antamalla todis-

tuksella tai lausunnolla osoitettaisiin säädettyjen edellytysten täyttyminen.

Tarkastuslaitoksen olisi 3 momentin mukaan ilmoitettava tunnustamisen edellytyksiä koskevista muutoksista liikenne- ja viestintäministeriölle, turvatekniikan keskukselle tai säteilyturvakeskukselle sen mukaan, minkä viranomaisen tehtävänä laitoksen tunnustaminen olisi. Tarkastuslaitoksen olisi täytettävä koko toimintansa ajan sille säädetty edellytykset, joten tarkoitettujen tietojen saaminen olisi tarpeellista.

13 f §. *Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen.* Tarkastuslaitosten tehtäviin on katsottu sisältyvän julkisen vallan käyttöä, joten niiden tulisi noudattaa toiminnassaan hyvän hallinnon periaatteita. Siten pykälän 1 momentin mukaan tarkastuslaitostehtävissä olisi noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966), asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa (74/1954) ja kielilaissa (148/1922) säädetään.

Jos tarkastuslaitos olisi 13 e §:n 1 kohdassa tarkoitettu osa organisaatiota, laitoksen henkilöstöltä ei voitaisi edellyttää hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua esteettömyyttä, mistä otettaisiin säännös 1 momenttiin.

Tarkastuslaitosten olisi toiminnassaan noudatettava eräitä muitakin hyvään hallintoon kuuluvia säännöksiä. Siten esimerkiksi viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaan julkista valtaa käyttävän välillisen valtionhallinnon organisaation hallussa olevia julkisen vallan käyttöön liittyviä asiakirjoja koskevat samat säännökset kuin viranomaisen hallussa olevia asiakirjoja. Valtiovarainministeriön työryhmämuiotissa (Välillinen valtionhallinto -hankeen muistio 29/99) käsitellään yksityiskohtaisesti yleishallinto-oikeudellisten velvoitteiden soveltamista välillisessä valtionhallinnossa.

Tarkastuslaitoksen velvollisuudesta tarjota palveluja tasapuolisesti kaikille säädettäisiin 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella. Kuljetettavia painelaitteita koskevan direktiivin mukaisesti asetuksella on tarkoitus säätää, että ilmoitetun laitoksen on tarjottava palveluitaan tasapuolisesti kaikille niitä haluaville. Myös VAK-tarkastuslaitokselle on tarkoitus asettaa samanlainen velvoite.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin selvyyden vuoksi säännös, jonka mukaan tarkastuslaitoksen palveluksessa oleviin henkilöihin sovellettaisiin rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän suorittaessaan tarkastuslaitostehtäviä.

13 g §. *Tarkastuslaitosten valvonta.* Tarkastuslaitosten toimintaa olisi valvottava, koska niiden olisi täytettävä säädetty vaatimukset koko toimintansa ajan. Tarkastuslaitoksen tunnustava viranomainen suorittaisi myös asianomaisten tarkastuslaitosten valvonnan. Valvonnan keskeisenä tarkoituksena olisi varmistaa, että tarkastuslaitos täyttää sille säädetty edellytykset. Koska valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että liikenne- ja viestintäministeriö tunnustaa ilmoitetun ja hyväksytyn laitoksen, niiden valvonta olisi ministeriön vastuulla. Turvatekniikan keskus ja säteilyturvakeskus valvoisivat puolestaan itse tunnustamisensa tarkastuslaitosten toimintaa. Lisäksi turvatekniikan keskus avustaisi ministeriötä siten, että se ilmoittaisi ministeriölle, jos se havaitsee, että ministeriön tunnustama laitos toimii säännösten tai määräysten vastaisesti. Tästä otettaisiin säännös valtioneuvoston asetukseen.

Pykälän 2 momentin mukaan tarkastuslaitosta valvovan viranomaisen olisi peruutettava tunnustamansa tarkastuslaitoksen oikeudet suorittaa tarkastuslaitostehtäviä, jos laitos ei täytä sille säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Peruuttaminen voisi tapahtua myös määräajaksi. Peruuttamisen sijasta laitokselle voitaisiin antaa huomautus tai kirjallinen varoitus, jos laitos ei suorittaisi tehtäviään asianmukaisesti tai toimisi muutoin säännösten tai määräysten vastaisesti. Jos laitos ei täyttäisi sille säädettyjä vaatimuksia, tarkastuslaitosoikeudet olisi pääsääntöisesti peruutettava määräajaksi tai kokonaan. Vain vähäisistä tehtävien laiminlyönneistä voisi olla seurauksena huomautus tai varoitus. Kuljetettavia painelaitteita koskevassa direktiivissä edellytetään, että tarkastuslaitos suorittaa arvioinnit ja tarkastukset suurinta mahdollista ammatillista luotettavuutta ja teknistä pätevyyttä osoittaen. Jos näin ei tapahdu, jäsenvaltion on peruutettava tarkastuslaitoksen ilmoitus. Siten 2 momenttiin esitettyä peruuttamissäännöstä olisi tulkittava direktiivissä edellytetyllä tavalla ankarasti.

Ehdotetun 3 momentin mukaan tarkastuslaitoksen on osoitettava määräajoin valvovalle viranomaiselle, että se täyttää laitoksen tunnustamiselle säädetty edellytykset. Valvonnan kannalta on keskeistä, että asetettujen vaatimusten täyttyminen arvioidaan määräajoin. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää, että näiden edellytysten täyttyminen ositetaan mittatekniikan keskuksen tai muun sitä vastaavan organisaation antamalla todistuksella. Ehdotetun 13 e §:n 2 momentin valtuussäännöksen mukaan edellytysten täyttymisen osoittavista asiakirjoista säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi 13 d §:n mukaan tarkastuslaitoksen tunnustamispäätöksessä vahvistettaisiin valvontaan liittyvät järjestelyt, joita olisivat muun ohessa tieto siitä kuinka usein edellytysten täyttyminen olisi osoitettava. Mittatekniikan keskuksen tai sitä vastaavan organisaation määräajoin suorittamalla laitoksen arvioinnilla olisi keskeinen merkitys laitosten valvonnassa.

Tarkastuslaitoksen tarkastustoimintaa koskevasta kertomuksesta ja turvatekniikan keskuksen valvontaan liittyvistä tehtävistä voitaisiin 3 momentin mukaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

13 h §. *Tarkastuslaitoksista ilmoittaminen.* Pykälään otettaisiin valtuussäännös tarkastuslaitoksista ilmoittamisesta. Kuljettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle ja muille jäsenvaltiolle tunnustamansa tarkastuslaitokset. Tarkastuslaitosoikeuksien peruuttamisesta olisi myös ilmoitettava. Valtioneuvoston asetukseen on tarkoitus ottaa tätä koskeva säännös. Muita kuin mainittuun direktiiviin perustuvia tarkastuslaitoksia ei ilmoitettaisi. Tarkoitus on, että tarkastuslaitoksia koskevat ilmoitukset hoidettaisiin kauppa- ja teollisuusministeriön välityksellä.

13 i §. *Rekisteröinti.* Kuljetettavat painelaitteet, jotka voivat aiheuttaa merkittävää vaaraa, voitaisiin liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella säätää rekisteröitäviksi. Nykyisin suurimmat kuljetettavat painelaitteet rekisteröidään turvatekniikan keskuksen pitämään rekisteriin. Kuljetettavien painelaitteiden vapaan liikkuvuuden vuoksi jatkossa saattaa olla vaikeata toteuttaa laitteiden rekisteröinti, minkä vuoksi rekiste-

röinnistä on tarkoitus luopua. Lakiin otettaisiin kuitenkin rekisteröintiä koskeva valtuussäännös, jonka nojalla valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää rekisteröintivelvollisuudesta, jos siihen turvallisuussyistä ilmenee tarvetta.

15 §. *Valvontaviranomaisen asettamat kiellet ja rajoitukset.* Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin muutos, jonka mukaan tässä laissa mainituilla valvontaviranomaisilla olisi oikeus toimialallaan kieltää momentissa mainituin edellytyksin vaarallisten aineiden kuljetus. Valvontaviranomaiset mainittaisiin 5 ja 6 §:ssä kuten nykyisinkin.

16 §. *Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus.* Vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaan liittyvää tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeutta koskevan pykälän 1 ja 2 momenttiin tehtäisiin muutoksia. Pykälän 3 momentti säilyisi asiallisesti ennallaan. Lain soveltamisalan muutoksen myötä tämä pykälä koskisi myös vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuja pakkauksia ja säiliöitä jo ennen kuljetusta.

Pykälän 1 momenttiin tehtäisiin asiallisesti sama muutos kuin 15 §:ään. Lisäksi momenttia täydennettäisiin siten, että valvonnan suorittamiseksi olisi oikeus päästä sellaisiin paikkoihin ja tiloihin, joissa suoritetaan vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä. Erityisesti tarkastuslaitosten sekä pakkauksen ja säiliöiden valvonta edellyttävät laitoksen tiloihin pääsemistä. Myös muu vaarallisten aineiden kuljetusten valvonta saattaa edellyttää pääsyä sisälle tiloihin. Säännöksellä ei ole tarkoitus antaa valvontaviranomaiselle oikeutta suorittaa tarkastuksia perustuslain 10 §:n 1 momentissa turvaton kotirauhan piirissä. Jos elinkeinon harjoittaja estäisi pääsyn momentissa mainittuihin paikkoihin, valvontaviranomainen voisi saada poliisilta virka-apua ehdotetun 17 a §:n mukaisesti.

Pykälän 2 momenttia muutettaisiin siten, että valvontaa varten tietoja olisi saatava myös pakkauksen ja säiliön omistajalta, haltijalta, valmistajalta, asennus- tai korjaustoimintaa harjoittavalta, maahantuojalta, myyjältä ja varastoijalta. Tarkastuslaitosten valvonta sekä kuljetettavien painelaitteiden markkinavalvonta edellyttävät tietojen saantia myös näiltä.

16 a §. *Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta.* Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonnasta otettaisiin lakiin oma pykälä, jonka mukaan turvatekniikan keskus suorittaisi kaikkien pakkausten ja säiliöiden valvonnan. Säännöksellä ei ole tarkoitus rajoittaa kuljetusmuotokohtaisissa asetuksissa yksilöityjen valvontaviranomaisten toimintaa, joka liittyy vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaan. Turvatekniikan keskuksen valvonta olisi lähinnä tuotteiden markkinavalvontaa. Virasto valvoisi, että markkinoilla olevat pakkaukset ja säiliöt täyttäisivät niitä koskevat vaatimukset. Valvonta kohdistuisi myös jo käyttöön otettuihin pakkauksiin ja säiliöihin. Valvonnalla pyritäisiin myös varmistamaan, ettei markkinoilla liikkuisi ihmisille tai omaisuudella vaaraa aiheuttavia pakkauksia ja säiliöitä.

Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin toimenpiteet, joihin turvatekniikan keskus voisi ryhtyä, jos se valvonnassaan havaitsisi, että kuljetettava painelaite saattaisi asianmukaisessa käytössä aiheuttaa vakavaa vaaraa. Ehdotettu momentti vastaisi pitkälti painelaitelain 15 §:n 1 momentissa säädettyjä toimenpiteitä ottaen kuitenkin huomioon, että kyse olisi kuljetettavista laitteista. Koska kyse olisi markkinavalvonnasta, toimenpide voisi kohdistua jokaiseen laitteita markkinoille saattavaan tai käyttöön ottavaan kuten esimerkiksi valmistajaan, maahantuojaan, tukkumyyjään, vähittäismyyjään, omistajaan ja haltijaan.

Markkinavalvonnan pakkokeinoja sovellettaisiin 3 momentin mukaan myös Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle sekä Euroopan talousalueelle vietäviin laitteisiin.

Kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaisesti 2 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteistä olisi ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle. Tästä otettaisiin säännös 4 momenttiin.

Kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivin 11 artiklassa säädetään suojalausekkeesta. Pykälän 2, 4 ja 5 momentissa säädettyillä toimenpiteillä pantaisiin täytäntöön kyseinen suojalauseke.

Pykälän 2 momenttia sovellettaisiin myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin. Muutoin pykälän säännösten soveltamisesta näihin pakkauksiin ja säiliöihin voitaisiin säätää valtioneu-

voston asetuksella.

16 b §. *Perusteettomasti kiinnitetty vaati-*
mustenmukaisuusmerkintä. Pykälän 1 ja 2 momentin säännöksiin pantaisiin täytäntöön kuljetettavista painelaitteista annetun direktiivi 12 artiklan mukaiset säännökset perusteettomasti kiinnitetystä merkinnästä. Tästä merkinnästä säädettaisiin 13 b §:n 3 momentin nojalla valtioneuvoston asetuksella. Kuljetettavissa painelaitteissa merkintänä olisi pii.

17 a §. *Virka-apu.* Lakiin otettaisiin virkaavusta uusi pykälä, joka antaisi poliisille, tullilaitokselle ja rajavartiolaitokselle toimivaltuudet virka-avun antamiseen. Osittain nämä viranomaiset suorittavat kuljetusmuotokohtaisten asetusten nojalla vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaa, mutta esimerkiksi rautatiekuljetuksissa poliisilla ei ole valvontavastuuta. Poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen virka-apua saatetaan tarvita erityisesti pakkausten ja säiliöiden sekä tarkastuslaitosten valvontaan liittyvissä tehtävissä, koska näiden valvonta kuuluu muille viranomaisille. Poliisilain (493/1995) mukaan poliisin on annettava muulle viranomaiselle virka-apua, milloin siitä on erikseen säädetty. Valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi poliisin on annettava muulle viranomaisille virka-apua muutoinkin. Ehdotetun pykälän mukaan poliisin olisi annettava virka-apua varsinaisten valvontatehtävien lisäksi valvontaan liittyvien säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi. Siten poliisi voisi antaa virka-apua esimerkiksi vaarallisten kuljetettavien painelaitteiden käyttökiellon toimeenpanossa.

18 §. *Uhkasakko ja teettämisuhka.* Pykälää muutettaisiin siten, että myös tässä laissa säädettyillä valvontaviranomaisella kuten liikenne- ja viestintäministeriöllä ja turvatekniikan keskuksella olisi oikeus käyttää uhkasakkoa tai teettämisuhkaa.

7 luku. Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

Luvun otsikkoa muutettaisiin vastaamaan nykyistä paremmin luvun sisältöä.

20 §. *Oikaisun hakeminen.* Pykälään esitetty muutokset perustuvat siihen, että tarkastuslaitosten vaatimusten mukaisuuden arvi-

ointia koskevasta kielteisestä päätöksestä haettaisiin oikaisua tarkastuslaitokselta itseltään. Nykyisin lähinnä vain määräaikaistarkastuksia suorittavien tarkastuslaitosten päätöksiin voi hakea oikaisua turvatekniikan keskukselta. Vaatimusten mukaisuuden osoittamiseen liittyvän vahvistamisen tai muun varmistamisen epäamisellä tarkoitettaisiin tarkastuslaitoksen kaikkia niitä tarkastuslaitostoimintaan liittyviä päätöksiä, joiden seurauksena hakijan vaatimusten mukaisuuden osoittamista ei hyväksyttäisi. Tarkastuslaitoksen olisi perusteltava tällainen kielteinen päätös ja samalla ilmoitettava, miten asian voisi saattaa oikaisumenettelyssä käsiteltäväksi. Oikaisuvaatimus olisi tehtävä 30 päivän kuluessa. Tarkastuslaitoksen oikaisumenettelystä voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella.

21 §. *Muutoksenhaku.* Pykälään otettaisiin uusi 1 momentti, jolloin nykyinen 1 momentti siirtyisi muutettuna 2 momentiksi.

Pykälän 1 momentin mukaan tarkastuslaitoksen 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haettaisiin muutosta hallinto-oikeudelta. Muutoksenhakutie olisi sama kuin painelaitelain 24 §:ssä säädetty muutoksenhakutie. Myös mainitussa 24 §:ssä on kyse muutoksenhausta tarkastuslaitoksen oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen. Muutoksenhaussa sovellettaisiin hallintolainkäyttölakia (586/1996).

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin hallintolainkäyttölakiin kumotun lain asemesta.

22 §. *Täytäntöönpano.* Ehdotettujen muutosten mukaan myös 13 g §:n 2 momentissa ja 16 a §:ssä tarkoitetuissa päätöksissä voitaisiin määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. Siten tarkastuslaitoksen tunnustamisen peruuttamista koskeva päätös voisi tulla muutostenhausta huolimatta heti voimaan. Samoin pakkausten ja säiliöiden valvontaan liittyvät toimenpiteet voivat olla siinä määrin kiireellisiä, että niitä ei voi lykätä odottamaan muutoksenhausta annettavaa päätöstä. Pakkauksen tai säiliön ominaisuudet voivat olla sellaisia, että ne aiheuttavat vakavaa vaaraa vaarallisten aineiden kuljetuksessa.

23 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen.* Pykälän 1 momenttia muutettaisiin si-

ten, että kuljetettavista painelaitteista annettua direktiivissä edellytetty Euroopan unioniin ja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden, komission, kotimaisten valvontaviranomaisten sekä kotimaisten ja ulkomaisten tarkastuslaitosten välinen yhteistyö olisi tietojen luovuttamista koskevien salassapitosäännösten estämättä mahdollista. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 30 §:ssä säädetään salassa pidettävän asiakirjan luovuttamisesta ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle. Kyseisen säännöksen mukainen tietojen luovuttamisoikeus saattaa ainakin osittain jo kattaa ehdotettuun säännökseen sisältyvät luovutusosoikeudet, mutta selvyys vuoksi säännös on kuitenkin perusteltua ottaa tähän lakiin.

Ehdotetun 2 momentin mukaan vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnassa saatuja tietoja on mahdollista luovuttaa Euroopan unioniin ja Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden toimivaltaisille viranomaisille. Poliisiviranomaiset ovat vaarallisten aineiden tiekuljetusten ja Ratahallintokeskus rautatiekuljetusten yleisvalvontaviranomaisia. Tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen valvontavastuu on tätä rajoitetumpi. Momentin mukaan edellytyksenä olisi, että tietojen luovutus perustuu momentissa mainittuun direktiiviin. Vastaavasti tietoja voisi luovuttaa muidenkin valtioiden viranomaisille, jos tietojen luovutusta koskeva velvoite perustuu Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteeseen. Direktiivissä edellytetään, että jäsenvaltiot ilmoittavat vakavista ja toistuvaista rikkomuksista sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jossa ajoneuvo on rekisteröity tai yritys perustettu. Jäsenvaltiot voivat samalla pyytää kyseistä jäsenvaltiota toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet rikkojaa kohtaan. Tämän vuoksi pykälän 3 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan Suomessa tämän pyynnön voisi esittää mainitut valvontaviranomaiset: poliisi, tullilaitos, Ratahallintokeskus ja rajavartiolaitos. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 30 §:ssä oleva asiakirjan luovuttamisoikeus saattaa ainakin osittain jo kattaa ehdotettuun 2 momenttiin sisältyvät tietojen luovutusosoikeudet, mutta selvyyden vuoksi säännös on kuitenkin perusteltua ottaa tähän

lakiin.

24 §. *Valtuutussäännös.* Pykälän 1 momenttiin otettaisiin erityinen valtuus kuljetusmuotokohtaisten valtioneuvoston asetusten antamiseen. Kyse olisi lähinnä informatiivisesta säännöksestä, koska valtuudet säännösten antamiseen ovat keskeisimmiltä osin muissa ehdotetuissa säännöksissä ja osittain jo voimassa olevissa säännöksissä. Lain tasolla on kuitenkin perusteltua tuoda esille, että kustakin kuljetusmuodosta säädetään erityisellä asetuksella. Tarkoituksena on kuitenkin, että jatkossakin voitaisiin antaa erityisistä asioista sellaisia asetuksia, jotka koskevat useampia kuin yhtä kuljetusmuotoa.

Pykälän 2—4 momenttiin tehtäisiin vähäisiä muutoksia, jotka koskisivat ministeriöiden nimiä ja tapaa kirjoittaa valtuutussäännös. Osa momenteissa nykyisin olevista valtuuksista siirrettäisiin asiaa koskevan pykälän yhteyteen. Lisäksi asetusten ja muiden oikeussääntöjen antamista koskevia valtuuksia lisättäisiin. Ne koskisivat ulkomailla suoritettujen hyväksyntöjen ja määräaikaistarkastusten hyväksymistä Suomessa, valmiussuunnitelmaa sekä kuljetuksen eri osapuolten yksityiskohtaisia velvollisuuksia. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella voitaisiin myös säätää vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvästä tilapäisestä säilytyksestä ja kuljetuksesta maastossa, satamassa, ratapihalla ja lentopaikalla.

Pykälän 4 momentin mukaan puolustushallinnolle annettuja oikeuksia antaa lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä poikkeavia säännöksiä sekä yksittäistapauksia koskevia määräyksiä laajennettaisiin. Puolustusministeriö voisi antaa tällaisia säännöksiä ja määräyksiä myös ilmakuljetuksia koskevista säännöksistä ja pääesikunta muitakin kuin momentissa mainittuja puolustusvoimien sisäisiä kuljetuksia koskevista säännöksistä. Lisäksi puolustusministeriö voisi antaa pääesikunnan poikkeusmääräyksistä tarkempia säännöksiä. Säännösten ja määräysten antamisen edellytyksenä olisi, että kuljetukset liittyvät puolustusvoimiin.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus

antaa yksityiskohtaisia säännöksiä vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden osoittamisesta. Asetuksessa yksilöitäisiin erilaiset tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät sekä säädettäisiin tarkastuslaitosten tunnus-tamisen yksityiskohtaisista edellytyksistä. Lisäksi asetuksella säädettäisiin kuljetettavien painelatteiden vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja vaatimustenmukaisuustodistuksesta sekä eräistä muista tarkastuslaitoksiin sekä pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden osoittamiseen liittyvistä seikoista.

Kuljetettavista painelaitteista on tarkoitus antaa liikenne- ja viestintäministeriön asetus, jolla säädettäisiin muun ohessa kuljettavista painelaitteista annetun direktiivin mukaisesti yksityiskohtaisesti menettelyistä, joilla kuljetettavien painelaitteiden vaatimusten mukaisuus voitaisiin osoittaa.

Koska turvatekniikan keskus ei enää suorittaisi pakkausten ja säiliöiden hyväksyntöjä, kuljetusmuotokohtaisiin asetuksiin olisi tehtävä vähäisiä muutoksia.

3. Voimaantulo

Jäsenvaltioiden on annettava tarvittavat säännökset kuljetettavia painelaitteita koskevan direktiivin täytäntöönpanemiseksi viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2000. Säännöksiä on sovellettava 1 päivästä heinäkuuta 2001. Direktiivin mukaan soveltamispäivämäärää kuitenkin lykätään niiden kuljetettavien painelaitteiden osalta, joita varten ei ole olemassa yksityiskohtaisia teknisiä määräyksiä tai joiden osalta ADR- ja RID-direktiiveissä ei ole viittauksia sovellettaviin eurooppalaisiin standardeihin. Lisäksi direktiivissä on siirtämäsäännöksiä vanhojen painelaitteiden markkinoille saattamisesta ja käyttöönnotosta.

Kuljetettavia painelaitteita koskevan direktiivin mukaan komissio päättää vaarallisten aineiden kuljetuksia käsittelevän komitean lausunnon pohjalta ne kuljetettavat painelaitteet, joita soveltamispäivämäärän lykkäys koskee, ja päivämäärän, josta alkaen direktiiviä on näihin laitteisiin sovellettava. Edellytyksenä on, että komission päätös on mainitun komitean lausunnon mukainen. Muussa tapauksessa asian ratkaisee

tapauksessa asian ratkaisee neuvosto. Komitea on omalta osaltaan heinäkuussa päättänyt, että direktiivin soveltamista lykätään 1 päivään heinäkuuta 2003 kuljetettaviin painelaitteisiin kuuluvien säiliöiden, kaasustioiden ja pullopakettien osalta. Samalla näitä koskevaa markkinoillesaattamis- ja käyttönottoaikaa päätettiin siirtää kahdella vuodella eteenpäin eli vuoden 2005 kesäkuun loppuun asti. Tarkoituksena on kuitenkin, että ennen vuoden 2003 heinäkuuta yhteisössä tarkastellaan uudestaan, onko kyseisistä painelaitteista olemassa yksityiskohtaisia teknisiä määräyksiä tai eurooppalaisia standardeja, joihin ADR- ja RID-direktiiveissä viitattaisiin. Heinäkuussa mainittu komitea päätti, että kaasupullojen osalta direktiiviä aletaan soveltaa 1 päivästä heinäkuuta 2001.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2001. Lain 13 b §:n 1 ja 2 momentti 16 a §:n 3—5 momentti ja 16 b §:n 1 ja 2 momentti tulisivat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Mainitut momentit koskisivat yksistään kuljetettavia painelaitteita. Muilta osin laki tulisi voimaan ehdotettuna ajankohtana. Valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää mainittujen momenttien voimaantulosta sen mukaan kuin kyseistä painelaitetta koskevia säännöksiä on yhteisön toimielinten päätösten mukaan laitteeseen sovellettava. On todennäköistä, että valtioneuvoston asetuksella voimaantulosta olisi päätettävä useampia kertoja. Kaasupullojen osalta säännökset tullevat voimaan jo heinäkuun alusta 2001.

Tarkoituksena on, että sellaisiin kuljetettaviin painelaitteisiin, joihin kuljetettavia painelaitteita koskevia säännöksiä ei vielä voitaisi soveltaa, sovellettaisiin muita pakkauksia ja säiliöitä koskevia säännöksiä. Sitä näiden laitteiden vaatimusten mukaisuuden arviointia ei tekisi ilmoitettu tai hyväksytty laitos eikä niihin saisi kiinnittää kuljetettavia painelaitteita koskevaa merkin-

tää.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 2 momentin mukaan voimassa oleva tarkastuslaitoksia koskeva asetus kumottaisiin. Muut lain nojalla annetut säännökset ja määräykset jäisivät kuitenkin edelleen voimaan kunnes niistä toisin säädettäisiin tai määrättäisiin.

Ehdotetun 3 momentin mukaan nykyisin käytössä olevia pakkauksia ja säiliöitä saa edelleen käyttää.

Kuljetettavia painelaitteita koskeva siirtymäsäännös otettaisiin 4 momenttiin. Sen mukaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten mukaisia kuljetettavia painelaitteita saisi saattaa markkinoille 30 päivään kesäkuuta 2003 ja ottaa käyttöön tämän jälkeenkin, jos laite on saatettu markkinoille viimeistään mainittuna päivänä. Tarkoituksena on, että valtioneuvoston asetuksella mainittua päivämäärää siirrettäisiin eteenpäin sen mukaan, miten kutakin painelaitetta koskevat säännökset tulevat yhteisön päätösten mukaan sovellettaviksi.

Ennen tämän lain voimaantuloa toimiluvan saaneet tarkastuslaitokset voisivat 5 momentin mukaan jatkaa tarkastustoimintaansa nykyisin oikeuksin. Laitokset eivät kuitenkaan enää voisi suorittaa kuljetettavien painelaitteiden tarkastuksia.

Ehdotetun 6 momentin mukaan liikenne- ja viestintäministeriö sekä turvatekniikan keskus voivat jo ennen tämän lain voimaantuloa tunnustaa tarkastuslaitoksia tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Säännös on tarpeen, jotta tarkastuslaitokset voisivat mahdollisuuksiensa mukaan ruveta heti lain tultua voimaan suorittamaan niille säädettyjä tehtäviä. Momentin mukaan ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä myös muihin lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta 2 päivänä elokuuta 1994 annetun lain (719/1994) 6 a ja 7 § sellaisina kuin ne ovat laeissa 1075/1995 ja 1250/1996,
muutetaan 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11—13, 15, 16 ja 18 §, 7 luvun otsikko ja 20—24 §, sellaisina kuin niistä ovat 5 § mainitussa laissa 1250/1996, 6, 8 ja 24 § osaksi viimeksi mainitussa laissa, 20 § laissa 1596/1995 ja 23 § laissa 642/1999, sekä
lisätään lakiin uusi 10 a ja 10 b §, 3 a luku sekä 16 a, 16 b ja 17 a § seuraavasti:

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetukseen:

- 1) tiellä;
- 2) rautatiellä ja muussa raideliikenteessä;
- 3) ilma-aluksessa Suomen alueella ja suomalaisessa ilma-aluksessa Suomen alueen ulkopuolella;
- 4) suomalaisessa aluksessa Suomen vesialueilla ja Suomen vesialueiden ulkopuolella sekä ulkomaisessa aluksessa Suomen vesialueilla.

Tätä lakia sovelletaan myös vaarallisten aineiden kuljetukseen satama-alueella ja lento- ja maaliikennealueella siinä laajuudessa kuin siitä jäljempänä tässä laissa säädetään.

Tämä laki ei koske:

- 1) vaarallisten aineiden meri- ja sisävesikuljetusta irtolastina eikä neste- ja kaasusäiliöaluskuljetusta;
- 2) tehdas- ja varastoalueella tapahtuvaa vaarallisten aineiden varastointia, siirtoa tai muuta käsittelyä silloin, kun toimenpide ei kiinteästi liity tie-, rautatie-, alus- tai ilmakuljetukseen;
- 3) huvialuksilla tapahtuvia kuljetuksia.

Kuljetuksen lisäksi tätä lakia sovelletaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuihin pakkauksiin, säiliöihin ja ajoneuvoihin.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vaarallisella aineella* ainetta, joka räjähdys-, palo- tai säteilyvaarallisuutensa, myrkyllisyytensä, syövyttävyytensä taikka muun sellaisen ominaisuutensa vuoksi saattaa aiheuttaa vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Mitä tässä laissa säädetään vaarallisesta aineesta, sovelletaan myös vaarallisiin seoksiin, esineisiin, välineisiin, tavaroihin, tyhjiin pakkauksiin, geneettisesti muunnettuihin organismeihin ja mikro-organismeihin;

2) *kuljetuksella* vaarallisen aineen ja vaarallista ainetta sisältävän kollin ja säiliön varsinaista kuljetusta, kuljetusvälineeseen kuormaamista, lastaamista, purkamista ja käsittelyä;

3) *tilapäisellä säilytyksellä* ajoneuvossa, rautatievaunussa, kontissa, kuljetussäiliössä ja terminaalissa tapahtuvaa tilapäistä säilytystä, joka liittyy kiinteästi kuljetustapahtumaan;

4) *tielikuljetuksella* tieliikennelaissa (267/1981) tarkoitettua tiellä tapahtuvaa kuljetusta ja tilapäistä säilytystä sekä satama-, varasto- ja tehdasalueella, lentopaikalla tai muulla vastaavalla alueella tapahtuvaa kuljetusta silloin, kun se liittyy kiinteästi tieli-

kennelaissa tarkoitettulla tiellä tapahtuvaan kuljetukseen; tiekuljetukseksi katsotaan lisäksi maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitettussa maastossa tapahtuva kuljetus siten kuin tällaisesta kuljetuksesta tarkemmin säädetään valtioneuvoston asetuksella;

5) *rautatiekuljetuksella* rataverkolla tapahtuvaa kuljetusta mukaan lukien ratapihoilla tapahtuva vaunujen käsittely ja tilapäinen säilytys sekä kollien käsittely terminaalisissa samoin kuin satama-, varasto- ja tehdasalueiden tai vastaavien alueiden raideliikennettä silloin, kun ne liittyvät kiinteästi rautatiekuljetukseen;

6) *aluskuljetuksella* kuljetusta kappaletavarana aluksella pakkauksissa, kuljetussäiliöissä, kontissa tai muulla vastaavalla tavalla;

7) *ilmakuljetuksella* kuljetusta ilma-aluksella;

8) *ministeriöllä* liikenne- ja viestintäministeriötä, jollei valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä;

9) *tarkastuslaitoksella* organisaatiota, jolla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden sekä niihin liittyvien lisälaitteiden vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellyttäviä toimenpiteitä siten kuin niistä tässä laissa ja sen nojalla säädetään;

10) *kuljetettavalla painelaitteella* säiliötä ja pakkausta, jotka ovat kuljetettavista painelaitteista annetussa neuvoston direktiivissä 1999/36/EY tarkoitettuja kuljetettavia painelaitteita sekä niihin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita.

Mitä tässä laissa säädetään pakkauksista ja säiliöistä, koskee myös niihin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita.

Tilapäisen säilytyksen määritelmästä voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

5 §

Ministeriö valvontaviranomaisena

Ministeriölle kuuluu tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan ylin johto ja ohjaus. Apunaan vaarallisten aineiden kuljettamista koskeissa asioissa ministeriöllä on

neuvottelukunta, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Muut viranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat merenkululaitos, Ilmailulaitos, tullilaitos, poliisiviranomaiset, Ratahallintokeskus, rajavartiolaitos, satamaviranomaiset, turvateknikan keskus, Ajoneuvohallintokeskus ja säteilyturvakeskus kukin toimialallaan siten kuin siitä säädetään tässä laissa ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Näiden viranomaisten vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä muista tehtävistä sekä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten yhteistyöstä säädetään tässä laissa ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös muille viranomaisille kuuluvista tehtävistä.

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvaa vaarallisten aineiden tie-, ilma-, meri- ja sisävesikuljetusta sekä puolustusvoimien ajoneuvoilla, aluksilla tai ilma-aluksilla tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta valvovat sotilasviranomaiset. Muusta puolustusvoimien vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta sekä valvontaviranomaisten yhteistyöstä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Rajavartiolaitoksen aluksella ja ilma-aluksella tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta valvoo rajavartiolaitos.

8 §

Lähetäjän yleiset velvollisuudet

Lähetäjä sekä aluskuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja vastaavat siitä, että kuljetettavaksi jätetty vaarallinen aine on luokiteltu, pakattu ja pakkaus merkitty sekä jätetty kuljetettavaksi tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Lähetäjä sekä aluskuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja vastaavat siitä, että vaarallisen aineen nimi, luokitus sekä muut vaadittavat tiedot tulevat oikein merkityiksi kuljetusasiakirjoihin. Kuljetusasiakirjat on toimi-

tettava kuljetuksen suorittajalle siten kuin siitä tarkemmin säädetään valtioneuvoston asetuksella ja tarvittaessa ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset kuljetusasiakirjojen toimitamisesta annetaan kuitenkin merenkulkulaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

Kuljetusasiakirjoista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi tarkempia säännöksiä kuljetusasiakirjoista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä annetaan ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin merenkulkulaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

9 §

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa, vaunua, alusta ja ilma-alusta voidaan käyttää tähän tehtävään ja että ajoneuvo tiekuljetuksessa on asianmukaisesti miehitetty.

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että kuljetustoimintaan osallistuva henkilöstö tuntee riittävän hyvin kuljetettavana olevien vaarallisten aineiden kuljettamista koskevat säännökset ja määräykset.

Lentotoiminnan harjoittajalta voidaan edellyttää lupaa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen siten kuin Ilmailulaitoksen päätöksellä määrätään.

10 a §

Matkustajan velvollisuudet

Matkustajan on ilmoitettava kuljettajalle tai kuljetuksen suorittajalle matkatavarana kuljetettavista vaarallisista aineista siten kuin siitä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Vaarallisten aineiden kuljettamista matkatavarana rajoitetaan siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tarkemmat säännökset matkustajan ja miehistön jäsenten matkatavarana kuljetta-

mista vaarallisista aineista annetaan tarvittaessa ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin merenkulkulaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

10 b §

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus

Vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä näihin kuljetuksiin liittyvää pakkaamista, kuormaamista tai muuta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää toimintaa harjoittavan on nimettävä turvallisuusneuvonantaja seuraamaan ja ohjaamaan tätä toimintaa sekä selvittämään keinoja, joiden avulla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät suoritetaan mahdollisimman turvallisesti.

Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla todistus Ajoneuvohallintokeskuksen vastaanotamasta kokeesta, jolla osoitetaan henkilöllä olevan riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja hänelle säädetyistä tehtävistä.

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuudesta, asiantuntemuksesta, todistuksen saamisen edellytyksenä olevista kokeista ja todistuksesta sekä turvallisuusneuvonantajan muusta kelpoisuudesta ja tehtävistä sekä muista niihin liittyvistä seikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella voidaan antaa mainituista asioista tarkempia säännöksiä.

Vaarallisten aineiden alus- ja ilmakuljetuksia sekä satama-alueella ja lentopaikalla suoritettavia kuljetuksia ja näiden kuljetusten turvallisuuteen liittyvää muuta toimintaa harjoittavien velvollisuudesta nimetä turvallisuusneuvonantaja voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Muut velvollisuudet

Lähetäjän, laivaajan, lastinantajan, kuljetuksen suorittajan, kuormaajan, vastaanottajan, pakkaajan sekä muiden vaarallisten ai-

neiden kuljetukseen liittyvien eri osapuolten muista kuin 8—10, 10 a, 10 b ja 13 b §:ssä säädetystä velvollisuudesta, kuten onnettomuuksia ja vaaratilanteita koskevien ilmoitusten ja muiden kuljetusta koskevien ilmoitusten tekemisestä, kuljetusyksikön merkitsemisestä, kuormaamisesta sekä turvallisuus- ja muiden kuljetusohjeiden antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Henkilöstön pätevyys

Sillä, joka kuljettaa vaarallisia aineita tiellä, on oltava ajokortin lisäksi vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttava ajolupa siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ajoluvan saamiseksi edellytettävästä koulutuksesta, kokeista ja ajoluvasta sekä koulutuksen antajasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella voidaan antaa mainituista asioista tarkempia säännöksiä.

Vaarallisten aineiden rautatiekuljetukseen osallistuvalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ministeriön asetuksella voidaan antaa asiasta tarkempia säännöksiä.

Sillä, jonka tehtäviin muutoin kuuluu vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä, kuljetuksen turvallisuuteen vaikuttavia tehtäviä, tulee olla tehtäviin soveltuva pätevyys siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ministeriön asetuksella voidaan antaa asiasta tarkempia säännöksiä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää, että satama-alueella tai lentopaikalla vaarallisten aineiden kuljetukseen osallistuvalla tulee olla tehtäviin soveltuva pätevyys. Ministeriön asetuksella voidaan antaa asiasta tarkempia säännöksiä.

13 §

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät yleiset vaatimukset

Vaarallinen aine on pakattava ja kuljetettava siten, että se pysyy kuljetuksen ajan pak-

kauksessa tai säiliössä. Kollin, säiliön tai kuljetusvälineen pinnalla ei saa olla vaarallista ainetta.

Vaarallisten aineiden kuljetusten rajoittamisesta tietyllä alueella voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvistä ilmoituksista ja valmiussuunnitelmista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Satama-alueella ja lentopaikalla siirron yhteydessä tapahtuvasta vaarallisten aineiden yhteenkuormauksesta, satama-alueella rautatievaunujen siirtämisestä sekä terminaalissa, ratapihalla, satama-alueella ja lentopaikalla tapahtuvasta vaarallisten aineiden tilapäisestä säilytyksestä ja näihin liittyvästä turvallisuusselvityksestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Lentotoiminnan polttoainesiirotuihin lentopaikalla käytettävien erikoisajoneuvojen säiliöiden rakenteesta, varustuksesta, tarkastuksista ja niihin liittyvistä merkinnöistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

3 a luku

Pakkauksen ja säiliön turvallisuus

13 a §

Pakkauksen ja säiliön vaatimusten mukaisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä pakkaus ja säiliö on valmistettava ja tarkastettava ja sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Pakkauksen ja säiliön on täytettävä tässä laissa ja sen nojalla säädetyt ja määrätyt vaatimukset. Näistä vaatimuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella voidaan antaa asiasta tarkempia säännöksiä. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

13 b §

*Pakkauksen ja säiliön markkinoille saattajan
velvollisuudet*

Sen, joka saattaa kuljetettavan painelaitteen markkinoille, on voitava osoittaa, että paine-laite sekä sen suunnittelu ja valmistus täyttävät säädetyt ja määrätyt vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka:

1) vie maasta kuljetettavan painelaitteen Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle;

2) ottaa kuljetuksessa käyttöön kuljetettavan painelaitteen, jonka vaatimusten mukaisuutta ei ole osoitettu;

3) valmistaa kuljetettavan painelaitteen omaan käyttöönsä kuljetuksessa tai toiselle luovutettavaksi.

Valtioneuvoston asetuksella ja tarvittaessa ministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettuun osoittamiseen liittyvästä vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimusten mukaisuuden osoittamisesta. Vaatimusten mukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä säädetään ministeriön asetuksella.

Muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja pakkauksia ja säiliöitä koskevista tässä pykälässä tarkoitetuista velvollisuuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tarkastuslaitoksilla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellytettäviä tehtäviä, joilla varmistetaan ja vahvistetaan, että pakkaus ja säiliö täyttävät 13 a §:ssä säädetyt vaatimukset. Tällaisia tehtäviä ovat hyväksymiset, tarkastukset, testaukset ja muut vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä niihin liittyvät toimenpiteet ja 3 §:n 1 momentin 10 kohdassa mainitun direktiivin liitteissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarvioin-

timenettelyssä ja määräaikaistarkastuksia koskevissa menettelyissä tarkastuslaitoksille säädetyt tehtävät ja niihin liittyvät toimenpiteet. Tarkastuslaitosten tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja tehtävissä noudatettavista menettelyistä ministeriön asetuksella.

Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävän pakkauksen ja säiliön vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät 1 momentissa tarkoitettut tehtävät suorittaa kuitenkin säteilyturvakeskus tai 1 momentissa tarkoitettut tarkastuslaitokset siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää 1 momentissa tarkoitettujen vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi suoritettavien tehtävien osatoimenpiteitä alihankintana säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä.

Ulkomaisten tarkastuslaitosten suorittamat tehtävät ja toimenpiteet vaatimusten mukaisuuden osoittamisessa hyväksytään, jos Euroopan yhteisön säädöksissä tai Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa niin edellytetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää muusta ulkomailta suoritettuna taikka ulkomaisen tarkastuslaitoksen tai viranomaisen suorittaman vaatimusten mukaisuuden osoittamisen hyväksymisestä Suomessa.

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Ministeriö, turvatekniikan keskus tai säteilyturvakeskus tunnustaa tarkastuslaitoksen suorittamaan 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tunnustamispäätöksessä määritellään tarkastuslaitoksen tehtävät sekä vahvistetaan tarkastuslaitoksen valvonnan laajuus ja muut valvontaan liittyvät järjestelyt. Tunnustaminen voidaan antaa määräajaksi. Päätöksessä voidaan asettaa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen.

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvissa kuljetuksissa käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät, 13 c §:n 1 momentissa tarkoitettut tehtävät voi suorittaa myös sellainen sotilaslaitos tai sotilasviranomainen, jonka pääesikunta on tunnustanut. Tällaisen tarkastuslaitoksen tulee soveltuvin osin täyttää tässä laissa tarkastuslaitokselle säädetty edellytykset, ja niihin sovelletaan muutoinkin soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään tarkastuslaitoksesta.

Tunnustamisen hakemisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytykset ovat:

1) laitos on toiminnallisesti, kaupallisesti ja taloudellisesti riippumaton ja luotettava; jos tarkastuslaitoksen tehtäviä hoitaa, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä, tarkastuslaitoksen ei katsota tämän vuoksi menettävän luotettavuuttaan tai riippumattomuuttaan;

2) laitoksella on käytettävissään tarkastustehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittavat tilat, välineet ja järjestelmät;

3) laitoksella on tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittava riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö;

4) tarkastuslaitostehtäviä suorittavan henkilöstön palkkaus ei ole riippuvainen suoritettujen tehtävien määrästä tai tuloksista;

5) laitoksella on vastuuvakuutus toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi, jollei valtio vastaa vahingosta;

6) laitos on Suomessa rekisteröity oikeushenkilö;

7) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että valvontaviranomaisella on kohtuulliset edellytykset järjestää laitoksen valvonta.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä ja edellytysten täyttämisen osoittavista asiakirjoista annetaan valtioneu-

voston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava tunnustamisen edellytyksiä koskevista muutoksista sille viranomaiselle, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos.

13 f §

Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen

Kun tarkastuslaitokset hoitavat 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä, niiden on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966), asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa (74/1954) ja kieli-laissa (148/1922) säädetään. Jos tarkastuslaitoksen tehtäviä hoitaa 13 e §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä, tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan henkilöön ei kuitenkaan sovelleta, mitä hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään. Tarkastuslaitosten tehtävien asianmukaisesta suorittamisesta voidaan tarvittaessa antaa täydentäviä säännöksiä valtioneuvoston asetuksella ja ministeriön asetuksella.

Tarkastuslaitosten velvollisuudesta tarjota tarkastuslaitospalveluja toimialansa rajoissa tasapuolisesti kaikille palveluja haluaville säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan sovelletaan hänen suorittaessaan 13 c §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

13 g §

Tarkastuslaitosten valvonta

Viranomainen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, valvoo kyseisten tarkastuslaitosten toimintaa. Ministeriölle kuuluva valvonta tapahtuu turvatekniikan keskuksen avustuksella. Virastolla on tässä avustustehtävässä valvontaviranomaiselle 16 §:ssä säädetty oikeudet.

Viranomaisen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, on peruutettava tarkastuslaitoksen tunnustaminen, jos laitos ei enää täytä sille säädettyjä tai määrättyjä edellytyksiä. Viranomainen voi myös peruuttaa tarkas-

tuslaitoksen tunnustamisen määräajaksi tai kokonaan tai antaa laitokselle huomautuksen tai kirjallisen varoituksen, jos laitos ei suorita tarkastuslaitostehtäviä asianmukaisesti tai toimii muutoin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Tarkastuslaitoksen on osoitettava laitosta valvovalle viranomaiselle määräjain täyttävänsä tunnustamiselle säädetyt edellytykset. Tarkastuslaitoksen toimintaa koskevasta kertomuksesta ja turvatekniikan keskuksen valvontaan liittyvistä tehtävistä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

13 h §

Tarkastuslaitoksista ilmoittaminen

Tarkastuslaitoksen tunnustamisesta ja sen peruuttamisesta ilmoitetaan tarvittaessa Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä Euroopan unioniin ja Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

13 i §

Rekisteröinti

Kuljetettava painelaite, joka voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, voidaan rekisteröidä turvatekniikan keskuksen pitämään rekisteriin siten kuin ministeriön asetuksella säädetään.

15 §

Valvontaviranomaisen asettamat kiellot ja rajoitukset

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus toimialallaan kieltää vaarallisen aineen kuljetus, jos se ei täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, sekä määrätä vaarallinen aine ensimmäisessä sopivassa paikassa ja tilaisuudessa purettavaksi, jollei kuljetusta voida saattaa määräysten mukaiseksi.

Jos valvontaviranomainen on ryhtynyt 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen, sen on ilmoitettava toimenpiteestä lähettäjäl-

le tai lähettäjän edustajalle, jonka on viipymättä otettava tavara haltuunsa.

Jos lähettäjää tai hänen edustajaansa ei tavoiteta taikka jos lähettäjä tai hänen edustajansa ei ole valvontaviranomaisen määräämässä ajassa ottanut tavaraa haltuunsa tai luovuttanut sitä sellaiselle, jolla on oikeus pitää tavaraa hallussaan, taikka jos tavarahan hoidosta aiheutuvat kustannukset eivät ole kohtuullisissa suhteissa sen arvoon, valtio voi lunastaa tavarahan. Jollei valtio lunasta tavaraa, valvontaviranomaisella on oikeus olosuhteista riippuen myydä tai hävittää tavaraa.

Tavarahan myynti on järjestettävä julkisella huutokaupalla tai, jollei se vaikeuksitta käy päinsä, muulla luotettavalla tavalla. Valvontaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan hyvissä ajoin ilmoitettava myynnin ajasta ja paikasta tavarahan oikeutetulle. Myyntihinta, vähennettynä tavaraa rasittavilla maksuilla ja myyntikuluilla, on pidätettävä tavarahan oikeutetun saatavana yhden vuoden ajan myyntipäivästä. Sen jälkeen se kuuluu valvontaviranomaiselle.

Tavarahan hävittäminen on järjestettävä asianmukaisella tavalla. Hävittämisestä aiheutuneista kustannuksista vastaa lähettäjä. Valvontaviranomaisen asiasta laatima tilitys on täytäntöönpanokelpoinen ilman tuomiota tai päätöstä.

16 §

Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus toimialallaan tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia sekä päästä valvonnan suorittamiseksi vaarallisten aineiden ja niiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden valmistus-, varastointi-, myynti-, asennus-, korjaus-, tarkastus-, kuormaus- ja kuljetuspaikkoihin ja vaarallista ainetta kuljettavaan kuljetusvälineeseen sekä ottaa tarvittavia näytteitä ja suorittaa tutkimuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tai muussa laissa säädetyin salassapitovelvollisuudesta estämättä oikeus saada tämän lain ja

sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot lähettäjältä, kuljetuksen suorittajalta, pakkauksen tai säiliön omistajalta, haltijalta, valmistajalta, asennus- tai korjaus toimintaa harjoittavalta, maahantuojalta, myyjältä ja varastojalta sekä tarkastuslaitokselta ja muulta henkilöltä, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

Edellä tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on myös oikeus ottaa näytteitä ja suorittaa tutkimuksia siten, että kuljetus tilapäisesti pysäytetään, jos on perusteltua aiheutta epäillä, että vaarallisen aineen kuljetuksessa ei noudateta tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Ennen tutkimusten aloittamista on asianosaiselle mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tutkimustulokset on annettava tiedoksi asianosaiselle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu näyte on elinkeinonharjoittajan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että tavara on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet kustannukset on velvollinen korvaamaan se, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin.

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvatekniikan keskus valvoo kuljetettavien pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuutta.

Jos turvatekniikan keskus toteaa, että moitteettomassa kunnossa pidetty ja suunniteltuun tarkoitukseen käytettävä kuljetettava painelaite saattaa aiheuttaa vaaraa ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle kuljetuksen aikana tai muussa käytössä, se voi:

1) kieltää tilapäisesti tai pysyvästi sellaisen painelaitteen valmistuksen, pitämisen kaupan, myynnin ja muun luovuttamisen sekä käytön vaarallisten aineiden kuljetukseen;

2) vaatia sellaisten muutosten tekemistä painelaitteeseen tai sen valmistukseen tai käyttöön, että vaatimukset täytyvät, sekä vaatia täyttymisen osoittamista;

3) määrätä, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja kieltoja ja muutoksia ei voida pitää riittävinä, painelaite muutettavaksi kuljetettavan painelaitteen käyttöön soveltumattomaksi tai, jos tätä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä miten painelaitteen suhteen on meneteltävä;

4) velvoittaa painelaitteen valmistaja, maahantuoja tai myyjä julkisesti ilmoittamaan painelaitteeseen liittyvästä vaarasta sekä itse antaa tällainen ilmoitus valmistajan, maahantuojan tai myyjän kustannuksella;

5) velvoittaa toiminnanharjoittaja korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut, jos turvatekniikan keskus käyttää jotakin 1—4 kohdassa tarkoitettua oikeutta.

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle vietävää kuljetettavaa painelaitetta.

Turvatekniikan keskuksen on ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle toimenpiteistä, joilla se rajoittaa tai kieltää kuljetettavan painelaitteen markkinoille saattamisen, kuljetuksen tai käytön tai toimii siten, että laite poistetaan markkinoilta tai liikenteestä.

Jos kuljetettava painelaite, joka ei ole vaatimusten mukainen, on varustettu 13 b §:n 3 momentissa tarkoitettulla vaatimustenmukaisuusmerkinnällä, turvatekniikan keskuksen on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet merkinnän kiinnittänyttä vastaan sekä ilmoitettava asiasta Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille.

Myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sovelletaan, mitä 2 momentissa säädetään. Muiden tämän pykälän säännösten soveltamisesta näihin pakkauksiin ja säiliöihin voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

16 b §

Perusteettomasti kiinnitetty vaatimustenmukaisuusmerkintä

Jos 13 b §:n 3 momentissa tarkoitettu vaatimustenmukaisuusmerkintä on kiinnitetty perusteettomasti, kuljetettavan painelaitteen omistaja, haltija, valmistaja tai tämän Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Eu-

roopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle sijoittunut edustaja on velvollinen saatamaan kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuusmerkintää koskevien säännösten mukaiseksi.

Jos 1 momentissa säädettyä velvollisuutta ei noudateta, turvatekniikan keskuksen on ryhdyttävä 16 a §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Muita pakkauksia ja säiliöitä kuin kuljetettavia painelaitteita koskevista, tässä pykälässä tarkoitetuista velvollisuuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

17 a §

Virka-apu

Poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen tulee tarvittaessa antaa virka-apua 5 ja 6 §:ssä tarkoitetuille valvontaviranomaisille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

18 §

Ulkasakko ja teettämisuhka

Tämän lain 5 ja 6 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämisuhalla siten kuin siitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

7 luku

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

20 §

Oikaisun hakeminen

Ajolupakokeen vastaanottajan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Ajoneuvohallintokeskukselta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Jos tarkastuslaitos epää pakkauksen tai säiliön vaatimusten mukaisuuden osoittamisen tai muun varmistamisen, päätös on perusteltava ja samalla ilmoitettava, miten hakija voi saattaa asian tarkastuslaitoksen uudelleen käsiteltäväksi oikaisumenettelyssä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut päätöksestä tiedon. Tarkastuslaitoksen oikaisumenettelystä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

21 §

Muutoksenhaku

Tarkastuslaitoksen 20 §:n 2 momentissa tarkoitettussa oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

22 §

Täytäntöönpano

Edellä 13 g §:n 2 momentin sekä 15 ja 16 a §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

23 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatua salassa pidettäväksi säädettyjä tietoja saa luovuttaa:

1) syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;

2) muille tässä laissa tarkoitetuille valvontaviranomaisille ja tarkastuslaitoksille niiden tehtävien suorittamiseksi;

3) vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä hoitaville ulkomaisille valvontaviranomaisille ja tarkastuslaitoksille sekä kansainvälisille toimielimille näiden tehtävien suorittamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa lisäksi toimivaltaiselle ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle yhteisestä menettelystä vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksissa annetussa neuvoston direktiivissä 95/50/EY säädetyin tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteen toteuttamiseksi.

Poliisi, tullilaitos, Ratahallintokeskus ja rajavartiolaitos voivat pyytää muun valtion toimivaltaista viranomaista toteuttamaan 2 momentissa tarkoitettua direktiivin 7 artiklan 2 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettua tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvat vastaavanlaiset toimenpiteet.

24 §

Valtuutussäännös

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä ja rautatiellä sekä vaarallisten aineiden ilmakuljetuksesta ja kuljetuksesta kappalevarana aluksessa säädetään valtioneuvoston asetuksilla.

Ministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden luokituksesta, kuljetuksesta, kuljetuskielloista, kuljetusasiakirjoista, pakkauksista, säiliöistä, kuormaamisesta, merkinnoista, säiliöiden ja pakkausten hyväksymisestä sekä niille ulkomailla suoritettujen hyväksyntöjen ja määräaikaistarkastusten hyväksymisestä, kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuudesta, vaarallisten aineiden kuljetusten ilmoituksista ja valmiussuunnitelmista, vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien onnettomuuksien tilastoinnista, lähettäjän, laivaajan, lastinantajan, kuljetuksen suorittajan, kuormaajan, vastaanottajan, pakkaajan ja muiden kuljetukseen liittyvien eri osapuolten yksityiskohtaisista tehtävistä sekä muista vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä yksityiskohdista. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan merenkulkulaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

Ministeriön asetuksella voidaan lisäksi an-

taa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden kuljetusten rajoittamisesta määrätyillä alueilla, vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta ja kuljetuksiin liittyvästä tilapäisestä säilytyksestä sekä vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa, satamassa, ratapihalla ja lentopaikalla.

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvista vaarallisten aineiden tie-, ilma-, meri- ja sisävesikuljetuksista voidaan puolustusministeriön asetuksella antaa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä poikkeavia säännöksiä ja puolustusministeriön päätöksellä yksittäistapauksia koskevia määräyksiä. Kun kuljetus tapahtuu puolustusvoimien ajoneuvolla, aluksella tai ilma-aluksella taikka kun kyse on muusta puolustusvoimien sisäisestä tie-, ilma-, meri- tai sisävesikuljetuksesta, pääesikunnalla on, siten kuin puolustusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään, oikeus antaa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä poikkeavia määräyksiä.

Rajavartiolaitoksen aluksella tai ilma-aluksella tapahtuvista vaarallisten aineiden kuljetuksista on rajavartiolaitoksella oikeus antaa tämän lain nojalla annettavista säännöksistä poikkeavia määräyksiä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2001. Sen 13 b §:n 1 ja 2 momentti, 16 a §:n 3—5 momentti ja 16 b §:n 1 ja 2 momentti tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohdana.

Tällä lailla kumotaan vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien säiliöiden ja pakkausten tarkastuksia suorittavasta tarkastuslaitoksesta 27 päivänä lokakuuta 1995 annettu asetus (1208/1995). Tällä lailla muutettujen tai kumottujen säännösten nojalla annetut muut säännökset ja määräykset jäävät edelleen voimaan kunnes niistä toisin säädetään tai määrätään.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisia säiliöitä ja pakkauksia saa käyttää edelleen Suomessa.

Tämä lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaiset kuljetettavat painelaitteet saa Suomessa saattaa markkinoille 30 päivään kesäkuuta 2003 asti sekä ottaa täällä käyttöön tämän jälkeenkin, jos ne on saatettu markkinoille viimeistään mainittuna päivänä.

Kuljetettavia painelaitteita koskevaa tässä momentissa tarkoitettua markkinoillesaattamisaikaa ja siihen liittyvää käyttöönottoaikaa voidaan valtioneuvoston asetuksella tarvittaessa siirtää mainittua myöhemmäksi.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten nojalla turvatekniikan keskuksen myöntämät tarkastuslaitosluvat ovat sellaisenaan voimassa luvassa tarkoitetuin

oikeuksin ja velvollisuuksin kuljetettaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä lukuun ottamatta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Ministeriö ja turvatekniikan keskus voivat ennen tämän lain voimaantuloa tunnustaa tarkastuslaitoksia tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti.

Helsingissä 3 päivänä marraskuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Olli-Pekka Heinonen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan vaarallisten aineiden kuljetuksesta 2 päivänä elokuuta 1994 annetun lain (719/1994) 6 a ja 7 § sellaisina kuin ne ovat laeissa 1075/1995 ja 1250/1996, *muutetaan* 2, 3, 5, 6, 8, 9, 11—13, 15, 16 ja 18 §, 7 luvun otsikko ja 20—24 §, sellaisina kuin niistä ovat, 5 § mainitussa laissa 1250/1996, 6, 8 ja 24 § osaksi viimeksi mainitussa laissa, 20 § laissa 1596/1995 ja 23 § laissa 642/1999, sekä *lisätään* lakiin uusi 10 a ja 10 b §, 3 a luku sekä 16 a, 16 b ja 17 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetukseen

- 1) tiellä;
- 2) rautatiellä ja muussa raideliikenteessä;
- 3) ilma-aluksessa Suomen alueella ja suomalaisessa ilma-aluksessa Suomen alueen ulkopuolella; *ja*
- 4) suomalaisessa aluksessa Suomen aluevesillä ja Suomen aluevesien ulkopuolella sekä ulkomaisessa aluksessa Suomen aluevesillä.

Tätä lakia sovelletaan myös vaarallisten aineiden kuljetukseen satama-alueella ja lentopaikalla siinä laajuudessa, kun siitä jäljempänä tässä laissa säädetään.

Tämä laki ei koske:

- 1) vaarallisten aineiden meri- ja sisävesikuljetusta irtolastina eikä neste- ja kaasusäiliöaluskuljetuksia;
- 2) tehdas- ja varastoalueella tapahtuvaa vaarallisten aineiden varastointia, siirtoa tai muuta käsittelyä silloin, kun toimenpide ei kiinteästi liity tie-, rautatie-, alus- tai ilma-kuljetukseen; *eikä*
- 3) huvialuksilla tapahtuvia kuljetuksia.

Ehdotus

2 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan vaarallisten aineiden kuljetukseen:

- 1) tiellä;
- 2) rautatiellä ja muussa raideliikenteessä;
- 3) ilma-aluksessa Suomen alueella ja suomalaisessa ilma-aluksessa Suomen alueen ulkopuolella;
- 4) suomalaisessa aluksessa Suomen *vesialueilla* ja Suomen *vesialueiden* ulkopuolella sekä ulkomaisessa aluksessa Suomen *vesialueilla*.

Tätä lakia sovelletaan myös vaarallisten aineiden kuljetukseen satama-alueella ja lentopaikalla siinä laajuudessa *kuin* siitä jäljempänä tässä laissa säädetään.

Tämä laki ei koske:

- 1) vaarallisten aineiden meri- ja sisävesikuljetusta irtolastina eikä neste- ja kaasusäiliöaluskuljetusta;
- 2) tehdas- ja varastoalueella tapahtuvaa vaarallisten aineiden varastointia, siirtoa tai muuta käsittelyä silloin, kun toimenpide ei kiinteästi liity tie-, rautatie-, alus- tai ilma-kuljetukseen;
- 3) huvialuksilla tapahtuvia kuljetuksia.

Kuljetuksen lisäksi tätä lakia sovelletaan 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettuihin pakkauksiin, säiliöihin ja ajoneuvoihin.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vaarallisella aineella* ainetta, joka räjähdys-, palo- tai säteilyvaarallisuutensa, myrkyllisyytensä, syövyttävyytensä taikka muun sellaisen ominaisuutensa vuoksi saattaa aiheuttaa vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Mitä tässä laissa säädetään vaarallisesta aineesta, sovelletaan *sitä* myös vaarallisiin seoksiin, esineisiin, välineisiin, tavaroihin, tyhjiin pakkauksiin, geneettisesti muunnettuihin organismeihin ja mikro-organismeihin;

2) *kuljetuksella* vaarallisen aineen ja vaarallista ainetta sisältävän kollin ja säiliön varsinaista kuljetusta, kuljetusvälineeseen kuormaamista, lastaamista, purkamista ja käsittelyä;

3) *tilapäisellä säilytyksellä* ajoneuvossa, rautatievaunussa ja terminaalissa tapahtuvaa tilapäistä säilytystä, joka liittyy kiinteästi kuljetustapahtumaan;

4) *tiekuljetuksella* tieliikennelaissa (267/81) tarkoitetulla tiellä tapahtuvaa kuljetusta ja tilapäistä säilytystä sekä satama-, varasto- ja tehdasalueella, lentopaikalla tai muulla vastaavalla alueella tapahtuvaa kuljetusta silloin, kun se liittyy kiinteästi tieliikennelaissa tarkoitetulla tiellä tapahtuvaan kuljetukseen; tiekuljetukseksi katsotaan lisäksi maastoliikennelaissa (670/91) tarkoitettussa maastossa tapahtuva kuljetus, siten kuin tällaisesta kuljetuksesta tarkemmin säädetään;

5) *rautatiekuljetuksella* rataverkolla tapahtuvaa kuljetusta mukaan lukien ratapihoilla tapahtuva vaunujen käsittely ja tilapäinen säilytys sekä kollien käsittely terminaalissa sekä satama-, varasto- ja tehdasalueiden tai vastaavien alueiden raideliikennettä silloin, kun ne liittyvät kiinteästi rautatiekuljetukseen;

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *vaarallisella aineella* ainetta, joka räjähdys-, palo- tai säteilyvaarallisuutensa, myrkyllisyytensä, syövyttävyytensä taikka muun sellaisen ominaisuutensa vuoksi saattaa aiheuttaa vahinkoa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Mitä tässä laissa säädetään vaarallisesta aineesta, sovelletaan myös vaarallisiin seoksiin, esineisiin, välineisiin, tavaroihin, tyhjiin pakkauksiin, geneettisesti muunnettuihin organismeihin ja mikro-organismeihin;

2) *kuljetuksella* vaarallisen aineen ja vaarallista ainetta sisältävän kollin ja säiliön varsinaista kuljetusta, kuljetusvälineeseen kuormaamista, lastaamista, purkamista ja käsittelyä;

3) *tilapäisellä säilytyksellä* ajoneuvossa, rautatievaunussa, *kontissa*, *kuljetussäiliössä* ja terminaalissa tapahtuvaa tilapäistä säilytystä, joka liittyy kiinteästi kuljetustapahtumaan;

4) *tiekuljetuksella* tieliikennelaissa (267/1981) tarkoitetulla tiellä tapahtuvaa kuljetusta ja tilapäistä säilytystä sekä satama-, varasto- ja tehdasalueella, lentopaikalla tai muulla vastaavalla alueella tapahtuvaa kuljetusta silloin, kun se liittyy kiinteästi tieliikennelaissa tarkoitetulla tiellä tapahtuvaan kuljetukseen; tiekuljetukseksi katsotaan lisäksi maastoliikennelaissa (1710/1995) tarkoitettussa maastossa tapahtuva kuljetus siten kuin tällaisesta kuljetuksesta tarkemmin säädetään *valtionneuvoston asetuksella*;

5) *rautatiekuljetuksella* rataverkolla tapahtuvaa kuljetusta mukaan lukien ratapihoilla tapahtuva vaunujen käsittely ja tilapäinen säilytys sekä kollien käsittely terminaalissa *samoin kuin* satama-, varasto- ja tehdasalueiden tai vastaavien alueiden raideliikennettä silloin, kun ne liittyvät kiinteästi rautatiekuljetukseen;

Voimassa oleva teksti

Ehdotus

6) *aluskuljetuksella* kuljetusta kappaleta-varana aluksella pakkauksissa, kuljetussäiliöissä, kontissa tai muulla vastaavalla tavalla; ja

7) *ilmakuljetuksella* kuljetusta ilma-aluksella.

6) *aluskuljetuksella* kuljetusta kappaleta-varana aluksella pakkauksissa, kuljetussäiliöissä, kontissa tai muulla vastaavalla tavalla;

7) *ilmakuljetuksella* kuljetusta ilma-aluksella;

8) *ministeriöllä* liikenne- ja viestintäministeriötä, jollei valtioneuvoston asetuksella toisin säädetä;

9) *tarkastuslaitoksella* organisaatiota, jolla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellyttäviä toimenpiteitä siten kuin niistä tässä laissa ja sen nojalla säädetään;

10) *kuljetettavalla painelaitteella* säiliötä ja pakkausta, jotka ovat kuljetettavista painelaitteista annetussa neuvoston direktiivissä 1999/36/EY tarkoitettuja kuljetettavia painelaitteita sekä niihin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita.

Mitä tässä laissa säädetään pakkauksista ja säiliöistä, koskee myös niihin liittyviä venttiileitä ja muita lisälaitteita.

Tilapäisen säilytyksen määritelmästä voidaan antaa tarvittaessa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetuksella.

5 §

Ministeriö valvontaviranomaisena

Asianomaiselle ministeriölle kuuluu tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koskevan valvonnan ylin johto ja ohjaus. Apunaan vaarallisten aineiden kuljettamista koskevissa asioissa ministeriöllä on neuvottelukunta, josta säädetään asetuksella.

6 §

Muut viranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat merenkulkulaitos, Ilmailulaitos, tullilaitos, poliisiviranomaiset, palo- ja pelastusviranomaiset, Ratahallintokeskus, rajavartiolaitos, satamaviranomaiset ja Sätei-

5 §

Ministeriö valvontaviranomaisena

Ministeriölle kuuluu tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan ylin johto ja ohjaus. Apunaan vaarallisten aineiden kuljettamista koskevissa asioissa ministeriöllä on neuvottelukunta, josta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Muut viranomaiset

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvovat merenkulkulaitos, Ilmailulaitos, tullilaitos, poliisiviranomaiset, Ratahallintokeskus, rajavartiolaitos, satamaviranomaiset, turvatekniikan keskus, Ajoneuvohallin-

lyturvakeskus kukin toimialallaan siten kuin siitä säädetään tarkemmin asetuksella.

Muita toimivaltaisia viranomaisia ovat 1 momentissa mainittujen lisäksi turvatekniikan keskus ja ajoneuvohallintokeskus kumpikin toimialallaan siten kuin siitä säädetään asetuksella ja sen nojalla tarkemmin määrätään. Asetuksella voidaan lisäksi säätää muille viranomaisille tulevista tehtävistä.

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvien vaarallisten aineiden tie-, meri- ja sisävesikuljetusten sekä puolustusvoimien ajoneuvoilla, aluksilla tai ilma-aluksilla tapahtuvan vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnan suorittavat sotilasviranomaiset. Muulla tavoin suoritettavien puolustusvoimien vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta ja valvontaviranomaisten yhteistyöstä säädetään tarvittaessa asetuksella.

Rajavartiolaitoksen aluksella ja ilma-aluksella tapahtuvan vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnan suorittaa rajavartiolaitos.

6 a §

Tarkastuksen suorittaja

Tämän lain nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä edellytetyt säiliöiden ja pakkausten tarkastukset suorittaa tarkastuslaitos, jolle turvatekniikan keskus myöntää tarkastusoikeuden siten kuin siitä säädetään asetuksella ja sen nojalla tarkemmin määrätään. Tarkastusoikeus voidaan myöntää määräjaksi, ja myöntämispäätöksessä voidaan asettaa muitakin tarkastusoikeutta koskevia ehtoja.

Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävien säiliöiden ja pakkausten tarkastusten suorittajasta säädetään ja määrätään erikseen.

tokeskus ja säteilyturvakeskus kukin toimialallaan siten kuin siitä säädetään tässä laissa ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Näiden viranomaisten vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä muista tehtävistä sekä kotimaisten ja ulkomaisten viranomaisten yhteistyöstä säädetään tässä laissa ja tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää myös muille viranomaisille kuuluvista tehtävistä.

(ks. ehd. 1 mom.)

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvaa vaarallisten aineiden tie-, ilma-, meri- ja sisävesikuljetusta sekä puolustusvoimien ajoneuvoilla, aluksilla tai ilma-aluksilla tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta valvovat sotilasviranomaiset. Muusta puolustusvoimien vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta sekä valvontaviranomaisten yhteistyöstä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Rajavartiolaitoksen aluksella ja ilma-aluksella tapahtuvaa vaarallisten aineiden kuljetusta valvoo rajavartiolaitos.

6 a §

(kumotaan)

Edellä 6 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa puolustusvoimien kuljetuksissa käytettävien säiliöiden ja pakkausten tarkastukset voi suorittaa myös sellainen sotilaslaitos tai sotilasviranomaislainen, jolle pääesikunta on myöntänyt tarkastusoikeuden.

7 §

Valtuutussäännös

Tarkemmat säännökset ja määräykset viranomaisten tehtävistä ja yhteistyöstä annetaan asetuksella ja tarvittaessa sen nojalla asianomaisen ministeriön, Ilmailulaitoksen ja merenkulkuhallituksen päätöksillä.

Tarkemmat säännökset tämän lain 6 a §:ssä tarkoitetun tarkastusoikeuden myöntämisen edellytyksistä, tarkastusoikeuden peruuttamisesta, tarkastuslaitoksen valvonnasta ja salassapitovelvollisuudesta annetaan asetuksella.

8 §

Lähtetäjän yleiset velvollisuudet

Lähtetäjä, merikuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja, on vastuussa, että kuljetettavaksi jätetty vaarallinen aine on luokiteltu, pakattu ja pakkaus merkitty sekä jätetty kuljetettavaksi tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Lähtetäjä, merikuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja, on vastuussa siitä, että vaarallisen aineen nimi, luokitus sekä muut vaaditut tiedot tulevat oikein merkityiksi kuljetusasiakirjoihin. Kuljetusasiakirjat on toimitettava kuljetuksen suorittajalle siten kuin siitä asetuksella säädetään ja sen nojalla tarkemmin määrätään.

Kuljetusasiakirjoista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä voidaan asetuksella antaa tarkempia säännöksiä.

7 §

(kumotaan)

8 §

Lähtetäjän yleiset velvollisuudet

Lähtetäjä sekä aluskuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja vastaavat siitä, että kuljetettavaksi jätetty vaarallinen aine on luokiteltu, pakattu ja pakkaus merkitty sekä jätetty kuljetettavaksi tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaisesti.

Lähtetäjä sekä aluskuljetuksissa laivaaja ja lastinantaja vastaavat siitä, että vaarallisen aineen nimi, luokitus sekä muut vaadittavat tiedot tulevat oikein merkityiksi kuljetusasiakirjoihin. Kuljetusasiakirjat on toimitettava kuljetuksen suorittajalle siten kuin siitä tarkemmin säädetään valtioneuvoston asetuksella ja tarvittaessa ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset kuljetusasiakirjojen toimittamisesta annetaan kuitenkin merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

Kuljetusasiakirjoista ja niihin liittyvistä toimenpiteistä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi tarkempia säännöksiä kuljetusasiakirjoista ja niihin liittyvistä toi-

menpiteistä annetaan ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä

9 §

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet tiekuljetuksissa

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa voidaan tähän tehtävään käyttää ja että ajoneuvo on asianmukaisesti miehitetty.

Kuljetuksen suorittajan on aina huolehdittava siitä, että ajoneuvon kuljettaja riittävässä määrin tuntee kysymyksessä olevien vaarallisten aineiden kuljettamista koskevat säännökset ja määräykset.

9 §

Kuljetuksen suorittajan velvollisuudet

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävää ajoneuvoa, vaunua, alusta ja ilma-alusta voidaan käyttää tähän tehtävään ja että ajoneuvo tiekuljetuksessa on asianmukaisesti miehitetty.

Kuljetuksen suorittajan on huolehdittava siitä, että kuljetustoimintaan osallistuva henkilöstö tuntee riittävän hyvin kuljetettava olevien vaarallisten aineiden kuljettamista koskevat säännökset ja määräykset.

Lentotoiminnan harjoittajalta voidaan edellyttää lupaa vaarallisten aineiden ilmakuljetukseen siten kuin Ilmailulaitoksen päätöksellä määrätään.

10 a §

Matkustajan velvollisuudet

Matkustajan on ilmoitettava kuljettajalle tai kuljetuksen suorittajalle matkatavarana kuljetettavista vaarallisista aineista siten kuin siitä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Vaarallisten aineiden kuljettamista matkatavarana rajoitetaan siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tarkemmat säännökset matkustajan ja miehistön jäsenten matkatavarana kuljettamista vaarallisista aineista annetaan tarvittaessa ministeriön asetuksella. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

10 b §

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus

Vaarallisten aineiden tie- tai rautatiekuljetusta sekä näihin kuljetuksiin liittyvää pakkaamista, kuormaamista tai muuta vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuuteen liittyvää toimintaa harjoittavan on nimeävä turvallisuusneuvonantaja seuramaan ja ohjaamaan tätä toimintaa sekä selvittämään keinoja, joiden avulla vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvät tehtävät suoritetaan mahdollisimman turvallisesti.

Turvallisuusneuvonantajalla tulee olla todistus Ajoneuvohallintokeskuksen vastaanottamasta kokeesta, jolla osoitetaan henkilöllä olevan riittävä asiantuntemus vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja hänelle säädetyistä tehtävistä.

Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuudesta, asiantuntemuksesta, todistuksen saamisen edellytyksenä olevista kokeista ja todistuksesta sekä turvallisuusneuvonantajan muusta kelpoisuudesta ja tehtävistä sekä muista niihin liittyvistä seikoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ministeriön asetuksella voidaan antaa mainituista asioista tarkempia säännöksiä.

Vaarallisten aineiden alus- ja ilmakuljetuksia sekä satama-alueella ja lentopaikalla suoritettavia kuljetuksia ja näiden kuljetusten turvallisuuteen liittyvää muuta toimintaa harjoittavien velvollisuudesta nimetä turvallisuusneuvonantaja voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

11 §

Muut velvollisuudet

Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien eri osapuolten muista kuin 8-10 §:ssä mainituista velvollisuuksista voidaan antaa tarkempia säännöksiä asetuksella ja sen nojalla päätöksellä.

11 §

Muut velvollisuudet

Lähetäjän, laivaajan, lastinantajan, kuljetuksen suorittajan, kuormaajan, vastaanottajan, pakkaajan sekä muiden vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvien eri osapuolten muista kuin 8—10, 10 a, 10 b ja 13 b §:ssä säädetyistä velvollisuuksista, kuten onnettomuuksia ja vaaratilanteita koskevien

ilmoitusten ja muiden kuljetusta koskevien ilmoitusten tekemisestä, kuljetusyksikön merkitsemisestä, kuormaamisesta sekä turvallisuus- ja muiden kuljetusohjeiden antamisesta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Henkilöstön pätevyys

Kuljettajalla, joka kuljettaa vaarallisia aineita tiellä, on oltava ajokortin lisäksi vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttava ajolupa, siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Vaarallisten aineiden rautatiekuljetukseen osallistuvalla henkilöllä on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys, siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Vaarallisten aineiden kuljetuksista vastaavalla henkilöllä on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys, siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

Yrityksen satama-alueella ja lentopaikalla vaarallisten aineiden kuljetuksista vastaavan henkilön pätevydestä voidaan säätää asetuksella.

13 §

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät yleiset vaatimukset

Vaarallinen aine on pakattava siten, että

12 §

Henkilöstön pätevyys

Sillä, joka kuljettaa vaarallisia aineita tiellä, on oltava ajokortin lisäksi vaarallisten aineiden kuljettamiseen oikeuttava ajolupa siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ajoluvan saamiseksi edellytettävästä koulutuksesta, kokeista ja ajoluvasta sekä koulutuksen antajasta säädetään valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella voidaan antaa mainituista asioista tarkempia säännöksiä.

Vaarallisten aineiden rautatiekuljetukseen osallistuvalla on oltava tehtävän edellyttämä pätevyys siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ministeriön asetuksella voidaan antaa asiasta tarkempia säännöksiä.

Sillä, jonka tehtäviin muutoin kuuluu vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä, kuljetuksen turvallisuuteen vaikuttavia tehtäviä, tulee olla tehtäviin soveltuva pätevyys siten kuin siitä valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Ministeriön asetuksella voidaan antaa asiasta tarkempia säännöksiä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan lisäksi säätää, että satama-alueella tai lentopaikalla vaarallisten aineiden kuljetukseen osallistuvalla tulee olla tehtäviin soveltuva pätevyys. Ministeriön asetuksella voidaan antaa asiasta tarkempia säännöksiä.

(ks. ehd. 3 mom.)

13 §

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvät yleiset vaatimukset

Vaarallinen aine on pakattava ja kuljetet-

*Voimassa oleva teksti**Ehdotus*

se pysyy kuljetuksen ajan pakkauksessa. Kollin pinnalla ei saa olla vaarallista ainetta.

Vaarallisten aineiden kuljetusten rajoittamisesta tietyllä alueella voidaan säätää asetuksella.

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvistä ilmoituksista säädetään asetuksella.

Satama-alueella ja lentopaikalla siirron yhteydessä tapahtuvasta vaarallisten aineiden yhteenkuormauksesta ja satama-alueella rautatievaunujen siirtämisestä sekä vaarallisten aineiden tilapäisestä säilytyksestä terminaalissa voidaan säätää asetuksella.

Lentotoiminnan polttoainesiirtoihin lentopaikalla käytettävien erikoisajoneuvojen säiliöiden rakenteesta, varustuksesta, tarkastuksista ja niihin liittyvistä merkinnöistä voidaan säätää asetuksella.

tava siten, että se pysyy kuljetuksen ajan pakkauksessa tai säiliössä. Kollin, säiliön tai kuljetusvälineen pinnalla ei saa olla vaarallista ainetta.

Vaarallisten aineiden kuljetusten rajoittamisesta tietyllä alueella voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvistä teknisistä yksityiskohdista samoin kuin vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvistä ilmoituksista ja valmiussuunnitelmista säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Satama-alueella ja lentopaikalla siirron yhteydessä tapahtuvasta vaarallisten aineiden yhteenkuormauksesta, satama-alueella rautatievaunujen siirtämisestä sekä terminaalissa, ratapihalla, satama-alueella ja lentopaikalla tapahtuvasta vaarallisten aineiden tilapäisestä säilytyksestä ja niihin liittyvästä turvallisuusselvityksestä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

Lentotoiminnan polttoainesiirtoihin lentopaikalla käytettävien erikoisajoneuvojen säiliöiden rakenteesta, varustuksesta, tarkastuksista ja niihin liittyvistä merkinnöistä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

3 a luku

Pakkauksen ja säiliön turvallisuus

13 a §

Pakkauksen ja säiliön vaatimusten mukaisuus

Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä pakkaus ja säiliö on valmistettava ja tarkastettava ja sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Pakkauksen ja säiliön on täytettävä tässä laissa ja sen nojalla säädetty ja määrätyt vaatimukset. Näistä vaatimuksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Ministeriön asetuksella voidaan antaa asiasta tarkempia säännöksiä. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan kuitenkin meren-

kulklaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

13 b §

Pakkauksen ja säiliön markkinoille saattajan velvollisuudet

Sen, joka saattaa kuljetettavan painelaitteen markkinoille, on voitava osoittaa, että painelaite sekä sen suunnittelu ja valmistus täyttävät säädetyt ja määrätyt vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös sitä, joka:

1) vie maasta kuljetettavan painelaitteen Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle;

2) ottaa kuljetuksessa käyttöön kuljetettavan painelaitteen, jonka vaatimusten mukaisuutta ei ole osoitettu;

3) valmistaa kuljetettavan painelaitteen omaan käyttöönsä kuljetuksessa tai toiselle luovutettavaksi.

Valtioneuvoston asetuksella ja tarvittaessa ministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentissa tarkoitettuun osoittamiseen liittyvästä vaatimustenmukaisuusmerkinnästä ja muusta vaatimusten mukaisuuden osoittamisesta. Vaatimusten mukaisuuden osoittamiseen tarvittavista asiakirjoista ja niiden säilyttämisestä säädetään ministeriön asetuksella.

Muita kuin 1 momentissa tarkoitettuja pakkauksia ja säiliöitä koskevista tässä pykälässä tarkoitetuista velvollisuuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

13 c §

Tarkastuslaitokset ja niiden tehtävät

Tarkastuslaitoksilla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellytettäviä tehtäviä, joilla varmistetaan ja vahvistetaan, että pakkaus ja säiliö täyttävät 13 a §:ssä säädetyt vaatimukset. Tällaisia tehtäviä ovat hyväksymiset, tarkastukset, testaukset ja muut vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät tehtävät sekä

niihin liittyvät toimenpiteet ja 3 §:n 1 momentin 10 kohdassa mainitun direktiivin liitteissä tarkoitetuissa vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyissä, vaatimustenmukaisuuden uudelleenarviointimenettelyssä ja määräaikaistarkastuksia koskeissa menettelyissä tarkastuslaitoksille säädettyt tehtävät ja niihin liittyvät toimenpiteet. Tarkastuslaitosten tehtävistä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella ja tehtävissä noudatettavista menettelyistä ministeriön asetuksella.

Radioaktiivisten aineiden kuljetukseen käytettävän pakkauksen ja säiliön vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät 1 momentissa tarkoitetut tehtävät suorittaa kuitenkin säteilyturvakeskus tai 1 momentissa tarkoitetut tarkastuslaitokset siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Tarkastuslaitoksen oikeudesta teettää 1 momentissa tarkoitettujen vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi suoritettavien tehtävien osatoimenpiteitä alihankintana säädetään valtioneuvoston asetuksella. Tarkastuslaitos vastaa alihankintana teettämistään toimenpiteistä.

Ulkomaisten tarkastuslaitosten suorittamat tehtävät ja toimenpiteet vaatimusten mukaisuuden osoittamisessa hyväksytään, jos Euroopan yhteisön säädöksissä tai Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa niin edellytetään. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää muusta ulkomailta suoritettun taikka ulkomaisen tarkastuslaitoksen tai viranomaisen suorittaman vaatimusten mukaisuuden osoittamisen hyväksymisestä Suomessa.

13 d §

Tarkastuslaitosten tunnustaminen

Ministeriö, turvatekniikan keskus tai säteilyturvakeskus tunnustaa tarkastuslaitoksen suorittamaan 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Tunnustamispäätöksessä määritellään tarkastuslaitoksen tehtävät sekä vahvistetaan tarkastuslaitoksen valvonnan laajuus ja muut valvontaan liittyvät järjestelyt.

Tunnustaminen voidaan antaa määräajaksi. Päätöksessä voidaan asettaa muitakin laitoksen toimintaa koskevia vaatimuksia, rajoituksia ja ehtoja, joilla varmistetaan tehtävien asianmukainen suorittaminen.

Edellä 6 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvissa kuljetuksissa käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuuden osoittamiseksi edellytettävät, 13 c §:n 1 momentissa tarkoitettut tehtävät voi suorittaa myös sellainen sotilaslaitos tai sotilasviranomainen, jonka pääesikunta on tunnustanut. Tällaisen tarkastuslaitoksen tulee soveltuvin osin täyttää tässä laissa tarkastuslaitokselle säädetty edellytykset, ja niihin sovelletaan muutoinkin soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään tarkastuslaitoksesta.

Tunnustamisen hakemisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

13 e §

Tarkastuslaitosten tunnustamisen edellytykset

Tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytykset ovat:

1) laitos on toiminnallisesti, kaupallisesti ja taloudellisesti riippumaton ja luotettava; jos tarkastuslaitoksen tehtäviä hoitaa, sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään, erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä, tarkastuslaitoksen ei katsota tämän vuoksi menettävän luotavuuttaan tai riippumattomuuttaan;

2) laitoksella on käytettävissään tarkastustehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittavat tilat, välineet ja järjestelmät;

3) laitoksella on tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen tarvittava riittävä ja ammattitaitoinen henkilöstö;

4) tarkastuslaitostehtäviä suorittavan henkilöstön palkkaus ei ole riippuvainen suoritettujen tehtävien määrästä tai tuloksesta;

5) laitoksella on vastuuvakuutus toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien vahinkojen korvaamiseksi, jollei valtio vastaa vahingosta;

6) laitos on Suomessa rekisteröity oikeus-

henkilö;

7) laitoksen toiminta on järjestetty siten, että valvontaviranomaisella on kohtuulliset edellytykset järjestää laitoksen valvonta.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tarkastuslaitoksen tunnustamisen edellytyksistä ja edellytysten täyttämisen osoittavista asiakirjoista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen on ilmoitettava tunnustamisen edellytyksiä koskevista muutoksista sille viranomaiselle, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos.

13 f §

Tarkastuslaitostehtävien suorittaminen

Kun tarkastuslaitokset hoitavat 13 c §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja tehtäviä, niiden on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982), tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966), asiakirjain lähettämisestä annetussa laissa (74/1954) ja kielilaissa (148/1922) säädetään. Jos tarkastuslaitoksen tehtäviä hoitaa 13 e §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettu erillinen ja tunnistettava osa oikeushenkilöä, tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan henkilöön ei kuitenkaan sovelleta, mitä hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetään. Tarkastuslaitosten tehtävien asianmukaisesta suorittamisesta voidaan tarvittaessa antaa täydentäviä säännöksiä valtioneuvoston asetuksella ja ministeriön asetuksella.

Tarkastuslaitosten velvollisuudesta tarjota tarkastuslaitospalveluja toimialansa rajoissa tasapuolisesti kaikille palveluja haluaville säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tarkastuslaitoksen palveluksessa olevaan sovelletaan hänen suorittaessaan 13 c §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä rikoskeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

13 g §

Tarkastuslaitosten valvonta

Viranomainen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, valvoo kyseisten tarkastuslaitosten toimintaa. Ministeriölle kuuluva valvonta tapahtuu turvatekniikan keskuksen avustuksella. Virastolla on tässä avustustehtävässä valvontaviranomaiselle 16 §:ssä säädetty oikeudet.

Viranomaisen, jonka tehtävänä on tunnustaa tarkastuslaitos, on peruutettava tarkastuslaitoksen tunnustaminen, jos laitos ei enää täytä sille säädettyjä tai määrättyjä edellytyksiä. Viranomainen voi myös peruuttaa tarkastuslaitoksen tunnustamisen määräajaksi tai kokonaan tai antaa laitokselle huomautuksen tai kirjallisen varoituksen, jos laitos ei suorita tarkastuslaitostehtäviä asianmukaisesti tai toimii muutoin tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisesti.

Tarkastuslaitoksen on osoitettava laitosta valvovalle viranomaiselle määräajoin täyttävänsä tunnustamiselle säädetty edellytykset. Tarkastuslaitoksen toimintaa koskevista kertomuksesta ja turvatekniikan keskuksen valvontaan liittyvistä tehtävistä säädetään tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella.

13 h §

Tarkastuslaitoksista ilmoittaminen

Tarkastuslaitoksen tunnustamisesta ja sen peruuttamisesta ilmoitetaan tarvittaessa Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä Euroopan unioniin ja Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille siten kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

13 i §

Rekisteröinti

Kuljetettava painelaite, joka voi aiheuttaa merkittävää vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, voidaan rekisteröidä tur-

vatekniikan keskuksen pitämään rekisteriin siten kuin ministeriön asetuksella säädetään.

15 §

Valvontaviranomaisen asettamat kiellot ja rajoitukset

Asetuksella määrättävillä valvontaviranomaisilla on oikeus kieltää vaarallisen aineen kuljetus, jos se ei täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, sekä määrätä vaarallinen aine ensimmäisessä sopivassa paikassa ja tilaisuudessa purettavaksi, jollei kuljetusta voida saattaa määräysten mukaiseksi.

Jos valvontaviranomainen on ryhtynyt 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen, sen on ilmoitettava toimenpiteestä lähettäjälle tai lähettäjän edustajalle, jonka on viipymättä otettava tavara haltuunsa.

Jos lähettäjää tai hänen edustajaansa ei tavoiteta taikka jos lähettäjä tai hänen edustajansa ei ole valvontaviranomaisen määräämässä ajassa ottanut tavaraa haltuunsa tai luovuttanut sitä sellaiselle, jolla on oikeus pitää tavaraa hallussaan, taikka jos tavarahan hoidosta aiheutuvat kustannukset eivät ole kohtuullisissa suhteissa sen arvoon, valtio voi lunastaa tavarahan. Jollei valtio lunasta tavaraa, valvontaviranomaisella on oikeus olosuhteista riippuen myydä tai hävittää tavaraa.

Tavarahan myynti on järjestettävä julkisella huutokaupalla tai, jollei se vaikeuksitta käypäinsä, muulla luotettavalla tavalla. Valvontaviranomaisen on, mikäli mahdollista, hyvissä ajoin ilmoitettava myynnin ajasta ja paikasta tavarahan oikeutetulle. Myyntihinta, vähennettynä tavaraa rasittavilla maksuilla ja myyntikuluilla, on pidätettävä tavarahan oikeutetun saatavana yhden vuoden ajan myyntipäivästä. Sen jälkeen se kuuluu valvontaviranomaiselle.

Tavarahan hävittäminen on järjestettävä asianmukaisella tavalla. Hävittämisestä aiheutuneista kustannuksista vastaa lähettäjä. Valvontaviranomaisen asiasta laatima tilitys on täytäntöönpanokelpoinen ilman tuomiota tai päätöstä.

15 §

Valvontaviranomaisen asettamat kiellot ja rajoitukset

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus toimialallaan kieltää vaarallisen aineen kuljetus, jos se ei täytä tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vaatimuksia, sekä määrätä vaarallinen aine ensimmäisessä sopivassa paikassa ja tilaisuudessa purettavaksi, jollei kuljetusta voida saattaa määräysten mukaiseksi.

Jos valvontaviranomainen on ryhtynyt 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen, sen on ilmoitettava toimenpiteestä lähettäjälle tai lähettäjän edustajalle, jonka on viipymättä otettava tavara haltuunsa.

Jos lähettäjää tai hänen edustajaansa ei tavoiteta taikka jos lähettäjä tai hänen edustajansa ei ole valvontaviranomaisen määräämässä ajassa ottanut tavaraa haltuunsa tai luovuttanut sitä sellaiselle, jolla on oikeus pitää tavaraa hallussaan, taikka jos tavarahan hoidosta aiheutuvat kustannukset eivät ole kohtuullisissa suhteissa sen arvoon, valtio voi lunastaa tavarahan. Jollei valtio lunasta tavaraa, valvontaviranomaisella on oikeus olosuhteista riippuen myydä tai hävittää tavaraa.

Tavarahan myynti on järjestettävä julkisella huutokaupalla tai, jollei se vaikeuksitta käypäinsä, muulla luotettavalla tavalla. Valvontaviranomaisen on mahdollisuuksien mukaan hyvissä ajoin ilmoitettava myynnin ajasta ja paikasta tavarahan oikeutetulle. Myyntihinta, vähennettynä tavaraa rasittavilla maksuilla ja myyntikuluilla, on pidätettävä tavarahan oikeutetun saatavana yhden vuoden ajan myyntipäivästä. Sen jälkeen se kuuluu valvontaviranomaiselle.

Tavarahan hävittäminen on järjestettävä asianmukaisella tavalla. Hävittämisestä aiheutuneista kustannuksista vastaa lähettäjä. Valvontaviranomaisen asiasta laatima tilitys on täytäntöönpanokelpoinen ilman tuomiota tai päätöstä.

16 §

Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus

Asetuksella määrättävillä valvontaviranomaisilla on oikeus tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia ja ottaa tarvittavia näytteitä sekä suorittaa tutkimuksia.

Edellä tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot lähettäjältä, kuljetuksen suorittajalta ja muulta henkilöltä, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

Edellä tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on myös oikeus ottaa näytteitä ja suorittaa tutkimuksia siten, että kuljetus tilapäisesti pysäytetään, jos on perusteltua aihetta epäillä, että vaarallisen aineen kuljetuksessa ei noudateta tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Ennen tutkimusten aloittamista on asianosaiselle, mikäli mahdollista, varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tutkimustulokset on annettava tiedoksi asianosaiselle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu näyte on elinkeinonharjoittajan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että tavara on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet

16 §

Tarkastus-, tiedonsaanti- ja tutkimusoikeus

Tässä laissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on oikeus toimialallaan tehdä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi tarvittavia tarkastuksia sekä päästä valvonnan suorittamiseksi vaarallisten aineiden ja niiden kuljetukseen tarkoitettujen pakkausten ja säiliöiden valmistus-, varastointi-, myynti-, asennus-, korjaus-, tarkastus-, kuormaus- ja kuljetuspaikkoihin ja vaarallista ainetta kuljettavaan kuljetusvälineeseen sekä ottaa tarvittavia näytteitä ja suorittaa tutkimuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) tai muussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuudesta estämättä oikeus saada tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvontaa varten tarpeelliset tiedot lähettäjältä, kuljetuksen suorittajalta, pakkauksen tai säiliön omistajalta, haltijalta, valmistajalta, asennus- tai korjaustoimintaa harjoittavalta, maahantuojalta, myyjältä ja varastojalta sekä tarkastuslaitokselta ja muulta henkilöltä, jota tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten velvoitteet koskevat.

Edellä tarkoitetuilla valvontaviranomaisilla on myös oikeus ottaa näytteitä ja suorittaa tutkimuksia siten, että kuljetus tilapäisesti pysäytetään, jos on perusteltua aihetta epäillä, että vaarallisen aineen kuljetuksessa ei noudateta tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä. Ennen tutkimusten aloittamista on asianosaiselle mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Tutkimustulokset on annettava tiedoksi asianosaiselle.

Edellä 3 momentissa tarkoitettu näyte on elinkeinonharjoittajan sitä vaatiessa korvattava käyvän hinnan mukaan, jollei tutkimuksessa havaita, että tavara on tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastainen. Tutkimuksista ja näytteenotosta viranomaiselle aiheutuneet

kustannukset on velvollinen korvaamaan se, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin.

kustannukset on velvollinen korvaamaan se, joka on syyllistynyt virheeseen tai laiminlyöntiin.

16 a §

Pakkausten ja säiliöiden viranomaisvalvonta

Turvatekniikan keskus valvoo kuljetettavien pakkausten ja säiliöiden vaatimusten mukaisuutta.

Jos turvatekniikan keskus toteaa, että moitteettomassa kunnossa pidetty ja suunniteltuun tarkoitukseen käytettävä kuljetettava painelaite saattaa aiheuttaa vaaraa ihmisen turvallisuudelle tai omaisuudelle kuljetuksen aikana tai muussa käytössä, se voi:

1) kieltää tilapäisesti tai pysyvästi sellaisen painelaitteen valmistuksen, pitämisen kaupan, myynnin ja muun luovuttamisen sekä käytön vaarallisten aineiden kuljetukseen;

2) vaatia sellaisten muutosten tekemistä painelaitteeseen tai sen valmistukseen tai käyttöön, että vaatimukset täyttyvät, sekä vaatia täyttymisen osoittamista;

3) määrätä, jos 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja kieltoja ja muutoksia ei voida pitää riittävinä, painelaite muutettavaksi kuljetettavan painelaitteen käyttöön soveltumattomaksi tai, jos tätä ei katsota tarkoituksenmukaiseksi, määrätä miten painelaitteen suhteen on meneteltävä;

4) velvoittaa painelaitteen valmistaja, maahantuoja tai myyjä julkisesti ilmoittamaan painelaitteeseen liittyvästä vaarasta sekä itse antaa tällainen ilmoitus valmistajan, maahantuojan tai myyjän kustannuksella;

5) velvoittaa toiminnanharjoittaja korvaamaan testauksesta ja tutkimuksesta aiheutuneet kulut, jos turvatekniikan keskus käyttää jotakin 1—4 kohdassa tarkoitettua oikeutta.

Mitä 2 momentissa säädetään, koskee myös Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle vietävää kuljetettavaa painelaitetta.

Turvatekniikan keskuksen on ilmoitettava Euroopan yhteisöjen komissiolle toimenpi-

teistä, joilla se rajoittaa tai kieltää kuljetettavan painelaitteen markkinoille saattamisen, kuljetuksen tai käytön tai toimii siten, että laite poistetaan markkinoilta tai liikenteestä.

Jos kuljetettava painelaite, joka ei ole vaatimusten mukainen, on varustettu 13 b §:n 3 momentissa tarkoitetulla vaatimustenmukaisuusmerkinnällä, turvatekniikan keskuksen on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet merkinnän kiinnittänyttä vastaan sekä ilmoitettava asiasta Euroopan yhteisöjen komissiolle sekä Euroopan unioniin tai Euroopan talousalueeseen kuuluville valtioille.

Myös muihin pakkauksiin ja säiliöihin kuin kuljetettaviin painelaitteisiin sovelletaan, mitä 2 momentissa säädetään. Muiden tämän pykälän säännösten soveltamisesta näihin pakkauksiin ja säiliöihin voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

16 b §

Perusteettomasti kiinnitetty vaatimustenmukaisuusmerkintä

Jos 13 b §:n 3 momentissa tarkoitettu vaatimustenmukaisuusmerkintä on kiinnitetty perusteettomasti, kuljetettavan painelaitteen omistaja tai haltija taikka valmistaja tai tämän Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueelle tai Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion alueelle sijoittunut edustaja on velvollinen saattamaan kuljetettavan painelaitteen vaatimustenmukaisuusmerkintää koskevien säännösten mukaiseksi.

Jos 1 momentissa säädettyä velvollisuutta ei noudateta, turvatekniikan keskuksen on ryhdyttävä 16 a §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Muita pakkauksia ja säiliöitä kuin kuljetettavia painelaitteita koskevista, tässä pykälässä tarkoitetuista velvollisuuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

17 a §

Virka-apu

Poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen tulee tarvittaessa antaa virka-

apua 5 ja 6 §:ssä tarkoitetuille valvontaviranomaisille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

18 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Asetuksella määrättävä valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämisuhalla, siten kuin siitä uhkasakolaissa (1113/90) säädetään.

7 luku

Asian siirtäminen, muutoksenhaku ja täytäntöönpano

20 §

Oikaisun hakeminen

Ajolupakokeen vastaanottajan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua ajoneuvohallintokeskukselta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä.

Edellä 6 a §:n 1 momentissa tarkoitetun tarkastuslaitoksen tarkastusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua turvatekniikan keskukselta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

18 §

Uhkasakko ja teettämisuhka

Tämän lain 5 ja 6 §:ssä tarkoitettu valvontaviranomainen voi tehostaa tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämisuhalla siten kuin siitä uhkasakolaissa (1113/1990) säädetään.

7 luku

Muutoksenhaku ja täytäntöönpano

20 §

Oikaisun hakeminen

Ajolupakokeen vastaanottajan tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen perusteella tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua Ajoneuvohallintokeskukselta, jollei muualla laissa tai asetuksessa toisin säädetä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätökseen on liitettävä oikaisuvaatimusosoitus.

Jos tarkastuslaitos epäilee pakkauksen tai säiliön vaatimusten mukaisuuden osoittamisen tai muun varmistamisen, päätös on perusteltava ja samalla ilmoitettava, miten hakija voi saattaa asian tarkastuslaitoksen uudelleen käsiteltäväksi oikaisumenettelyssä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on saanut päätöksestä tiedon. Tarkastuslaitoksen oikaisumenettelyä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

(ks. ehd. 1 mom.)

21 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta on voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

22 §

Täytäntöönpano

Edellä 15 §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

23 §

Salassapitovelvollisuus

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettuja tarkastus-, valvonta- ja tutkimustehtäviä suorittaessa saatuja liike- tai ammatillisuuden piiriin kuuluvia tietoja luovuttaa syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi.

21 §

Muutoksenhaku

Tarkastuslaitoksen 20 §:n 2 momentissa tarkoitetussa oikaisumenettelyssä antamaan päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaisessa (586/1996) säädetään.

Muutoksenhausta on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

22 §

Täytäntöönpano

Edellä 13 g §:n 2 momentin sekä 15 ja 16 a §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

23 §

Salassapitovelvollisuus

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoidettaessa saatuja salassa pidettäviksi säädettyjä tietoja saa luovuttaa:

1) syyttäjä- ja poliisiviranomaisille rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi;

2) muille tässä laissa tarkoitetuille valvontaviranomaisille ja tarkastuslaitoksille niiden tehtävien suorittamiseksi;

3) vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä hoitaville ulkomaisille valvontaviranomaisille ja tarkastuslaitoksille sekä kansainvälisille toimielimille näiden tehtävien suorittamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa lisäksi toimivaltaiselle ulkomaan viranomaiselle ja kansainväliselle toimielimelle yhtenäisestä menettelystä vaarallisten aineiden tiekuljetusten tarkastuksissa annettussa neuvoston direktiivissä 95/50/EY säädetyn tai Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteen toteuttamiseksi.

Poliisi, tullilaitos, Ratahallintokeskus ja rajavartiolaitos voivat pyytää muun valtion

24 §

Valtuutussäännös

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Asianomainen ministeriö voi antaa tiekuljetusten ja rautatiekuljetusten osalta, merenkulkuhallitus kappaletavaran aluskuljetusten osalta ja Ilmailulaitos ilmakuljetusten osalta tarkemmat määräykset vaarallisten aineiden luokituksesta, kuljetuksesta, kuljetuskielloista, kuljetusasiakirjoista, pakkauksista, säiliöistä, kuormaamisesta, merkinnöistä, säiliöiden ja pakkausten hyväksymisestä, kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuudesta, matkustajien ja miehistön jäsenten matkatavarana kuljettamista vaarallisista aineista, vaarallisten aineiden kuljetusten ilmoituksista, vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien onnettomuuksien tilastoinnista, kuljetuksiin liittyvästä tilapäisestä säilytyksestä sekä muista vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä yksityiskohdista.

Asianomainen ministeriö voi lisäksi antaa määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetusten rajoittamisesta määrätyillä alueilla, vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta, vaarallisten aineiden kuljettajien koulutuksesta, rautatiekuljetukseen osallistuvan henkilön pätevyydestä ja vaarallisten aineiden kuljetuksesta vastaavan henkilön pätevyydestä.

24 §

Valtuutussäännös

toimivaltaista viranomaista toteuttamaan 2 momentissa tarkoitetun direktiivin 7 artiklan 2 kohdan 2 alakohdassa tarkoitetut tai Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen perustuvat vastaavanlaiset toimenpiteet.

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella. Vaarallisten aineiden kuljetuksesta tiellä ja rautatiellä sekä vaarallisten aineiden ilmakuljetuksesta ja kuljetuksesta kappaletavarana aluksessa säädetään valtioneuvoston asetuksilla.

Ministeriön asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden luokituksesta, kuljetuksesta, kuljetuskielloista, kuljetusasiakirjoista, pakkauksista, säiliöistä, kuormaamisesta, merkinnöistä, säiliöiden ja pakkausten hyväksymisestä sekä niille ulkomailla suoritettujen hyväksyntöjen ja määräaikaistarkastusten hyväksymisestä, kuljetus-, lastaus- ja käsittelyturvallisuudesta, vaarallisten aineiden kuljetusten ilmoituksista ja valmiussuunnitelmista, vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien onnettomuuksien tilastoinnista, lähettäjän, laivaajan, lastinantajan, kuljetuksen suorittajan, kuormaajan, vastaanottajan, pakkaajan ja muiden kuljetukseen liittyvien eri osapuolten yksityiskohtaisista tehtävistä sekä muista vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä yksityiskohdista. Aluskuljetusten osalta tarvittavat tarkemmat määräykset mainituista asioista annetaan merenkululaitoksen päätöksellä ja ilmakuljetusten osalta Ilmailulaitoksen päätöksellä.

Ministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä vaarallisten aineiden kuljetusten rajoittamisesta määrätyillä alueilla, vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta ja kuljetuksiin liittyvästä tilapäisestä säilytyksestä sekä vaarallisten aineiden kuljetuksesta maastossa, satamassa, ratapihalla ja lentopaikalla.

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtu-

Puolustusvoimien valvonnassa tapahtuvien vaarallisten aineiden tie-, meri- ja sisävesikuljetusten osalta asianomaisella ministeriöllä ja, milloin kuljetus tapahtuu puolustusvoimien ajoneuvolla tai aluksella taikka ilma-aluksella, pääesikunnalla on oikeus antaa tämän lain nojalla annettavista säännöksistä poikkeavia määräyksiä.

Rajavartiolaitoksen aluksella tai ilma-aluksella tapahtuvista vaarallisten aineiden kuljetuksista on rajavartiolaitoksella oikeus antaa tämän lain nojalla annettavista säännöksistä poikkeavia määräyksiä.

vista vaarallisten aineiden tie-, ilma-, meri- ja sisävesikuljetuksista voidaan puolustusministeriön asetuksella antaa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä poikkeavia säännöksiä ja puolustusministeriön päätöksellä yksittäistapauksia koskevia määräyksiä. Kun kuljetus tapahtuu puolustusvoimien ajoneuvolla, aluksella tai ilma-aluksella taikka kun kyse on muusta puolustusvoimien sisäisestä tie-, ilma-, meri- tai sisävesikuljetuksesta, pääesikunnalla on, siten kuin puolustusministeriön asetuksella tarkemmin säädetään, oikeus antaa tämän lain nojalla annetuista säännöksistä poikkeavia määräyksiä.

Rajavartiolaitoksen aluksella tai ilma-aluksella tapahtuvista vaarallisten aineiden kuljetuksista on rajavartiolaitoksella oikeus antaa tämän lain nojalla annettavista säännöksistä poikkeavia määräyksiä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2001. Sen 13 b §:n 1 ja 2 momentti, 16 a §:n 3—5 momentti ja 16 b §:n 1 ja 2 momentti tulevat kuitenkin voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tällä lailla kumotaan vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien säiliöiden ja pakkausten tarkastuksia suorittavasta tarkastuslaitoksesta 27 päivänä lokakuuta 1995 annettu asetus (1208/1995). Tällä lailla muutettujen tai kumottujen säännösten nojalla annetut muut säännökset ja määräykset jäävät edelleen voimaan kunnes niistä toisin säädetään tai määrätään.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisia säiliöitä ja pakkausia saa käyttää edelleen Suomessa.

Tämä lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaiset kuljetettavat painelaitteet saa Suomessa saattaa markkinoille 30 päivään kesäkuuta 2003 asti sekä ottaa täällä käyttöön tämän jälkeenkin, jos ne on saatettu markkinoille viimeistään mainittuna päivänä. Kuljetettavia painelaitteita koskevaa tässä momentissa tarkoitettua markkinoillesaattamisaikaa ja siihen liittyvää käyttöönottoaikaa voidaan valtioneuvoston asetuksella tarvittaessa siirtää mainittua myöhemmäksi.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa ol-

leiden säännösten nojalla turvatekniikan keskuksen myöntämät tarkastuslaitosluvat ovat sellaisenaan voimassa luvassa tarkoitetuin oikeuksin ja velvollisuuksin kuljetetaviin painelaitteisiin liittyviä tarkastuslaitostehtäviä lukuun ottamatta.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin. Ministeriö ja turvatekniikan keskus voivat ennen tämän lain voimaantuloa tunnustaa tarkastuslaitoksia tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti.
